

Queeste

Schoolkrant Steinerschool Antwerpen

Steiner Zinnen

de
Biologisch-Dynamische
Bakkerij

8 - 18 u

Mechelsesteenweg 72
2018 Antwerpen
tel.: 03 248 78 00

**MODERNE ENERGIEZUINIGE /
ECOLOGISCHE ARCHITECTUUR**

Bvba Architecten- en
ingenieursbureau

Bamps Carol
De Bosschaertstraat 82 bus 6
2020 Antwerpen

Tel : 03/449 55 32 fax : 03/449 88 35
E: abc-foly@yucom.be

W : www.abcbvba.be

BIOgroup BE

BVBA BIOgroup BE
Handel in BIO-logische groenten en fruit.

Levering aan winkels,markten,scholen,enz.

Eikenstraat 199
2840 Reet (Rumst) ((Antwerpen))

STEEDS WELKOM !!!

Info@BIOgroup.BE
WWW.BIOgroup.BE
Tel 003232945386
Fax 003232945387

**BIOLOGISCHE SLAGER IN ONS MAGAZIJN.
ELKE ZATERDAG VAN 14.00 - 17.00 uur**

ORANTE

Beeldhouwersstraat 46, 2000 Antwerpen

Schilder, beeldhouw en
boetseer op je eigen niveau
en tempo, met individuele
begeleiding.

maandag / zaterdag van 10.00 – 12.00 uur
Gwenny Lotens, kunstzinnig therapeute,
afgestudeerd aan De Wervel te Zeist,
en de Hogeschool Leiden, NL.

**Individuele
kunstzinnige therapie**

03 237 19 90 – 0476 66 96 27
gwendolina.lotens@telenet.be
meer info : www.orante.be

De Queeste is de schoolkrant van de
Steinerschool Antwerpen,
kleuter - lager - middelbaar
Volkstraat 40, 2000 Antwerpen.

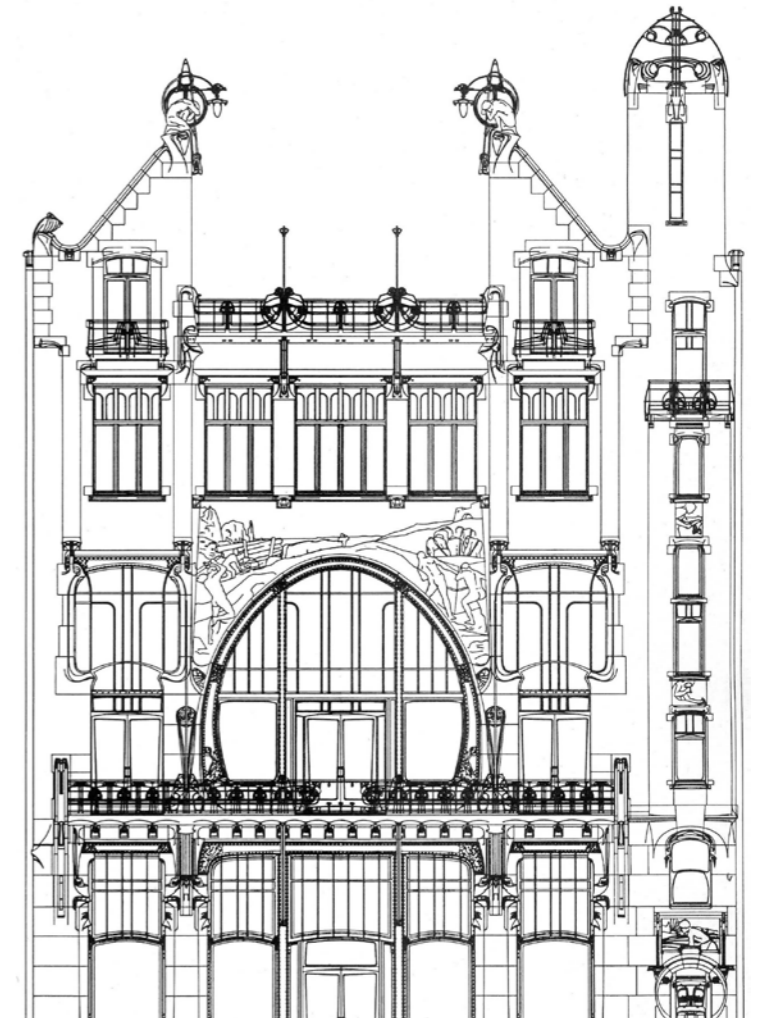
Met dank voor de bijdrage van:
Wilbert Lambrechts, Timur, Yrka,
Nadia, Marthe, Elisa, Lisa, Hazel,
Tsjëbbe, Dagmar, Dorian, Siebrand,
Neil, Ine, Zoë, Michaël, Petra Van
Rompae, Kim Van Leuven, Juf Ageeth,
Juf Marlies, Florin, Nadia, Emma, Bas,
Rafaël, Adriana, Geertje Vanouytsel,
Ruth, Laszlo en Caroline.

INHOUD

Poëzie in het middelbaar	6-7
De Wondere Pluim	8-11
(Voor)lezen	12
Kunstzinnige expressie met taal	14-15
Juf Magda en de schoolbib	16
De boekenverleiding	17
Taal in de kleuterschool	18-21
Taal in de lagere school	22-25
Taal in het middelbaar	26-37
Vreemde talen van de eerste tot de twaalfde klas	38-41
De Parzivalperiode	42-45
Poëzie	46

SteinerZinnen

Voor Zuiderzinnen
hebben we een
extra editie van onze
schoolkrant gemaakt:
SteinerZinnen.
Dit omvat een
compilatie van 'taal'
artikels die in de
Queestes van het
afgelopen schooljaar
zijn verschenen.

Steiner Zinnen

Foto door Emilie De Vlam

Taal is communicatie, communie, samen één-zijn. We delen inhoud met elkaar als we spreken, we delen de wereld met elkaar, we delen tegelijk de taal én de inhoud van de wereld met elkaar als we luisteren, spreken, schrijven, lezen. Maar we delen niet alleen inhoud, we wisselen ze ook uit, zodat we er rijker van kunnen worden. Taal hebben we niet zelf gemaakt, we delen haar met andere mensen die haar evenmin zelf gemaakt hebben. We hebben taal gekregen en we geven voortdurend taal verder. Taal verwijst naar de wereld en onszelf, naar de andere mensen. Ook al ervaren we soms grenzen aan de taal, stoten we op onuitsprekelijkheden, op zogenaamde communicatieproblemen, toch zijn de mogelijkheden tot spreken en uitwisselen enorm en kunnen we met onze taal ons mens-zijn echt wortelen in werkelijkheid en waarheid. Haar belang kan niet overschat worden. Door taal zijn we thuis in de wereld. We wonen in taal en tegelijk kunnen we voortdurend de grenzen van de wereld verleggen door taal. Iedere taal is verwerfbaar. Het is de munteenheid van het sociale en geestelijke (wetenschappelijke, politieke, artistieke) leven en tegelijk ook een onuitputtelijke, noodzakelijke, onontbeerlijke speeltuin voor ziel en geest. Taal is gezondheid.

Taal is immers niet alleen gerelateerd aan de dingen. Ze opent ook de toegang tot de beeldwereld. Vertel kinderen een verhaal en ze zijn onmiddellijk in de wereld die de beelden van het verhaal voor hen opent. Dit imaginatief vermogen van woorden, van taal is haar ondergrondse levensbron. Zonder sprookjes zouden we geen wetenschap kunnen bedrijven. Eerst de verbeelding, daarna de betekenis. De mens is niet alleen een sprekend wezen, maar sterft zonder te kunnen vertellen. Misschien gaat zelfs het vertellen nog aan het spreken vooraf. In de ondergrond van iedere zin stuiten we op een mogelijk verhaal. Dat moet verteld worden.

Is er nog een diepere laag? Misschien. Want taal geeft ook middelen aan ons verlangen naar pure expressie. Nog voor hun betekenissen zich enten op de dingen, roepen woorden niet alleen beelden op, maar bezitten ze klanken, die uitdrukkingen, gebaren, echo's van innerlijke en uiterlijke bewegingen zijn. Taal komt in het kleine kind te voorschijn en dus tot leven als geste, als kreet, als kleurenpalet van de ziel. Kinderen en jonge mensen hebben behoefte om zich te uiten, los van de inhoud die ze te vertellen hebben. De behoefte aan expressie is de diepste bron van taal. Expressie maakt van taal het instrument van bevrijding en schepping. Sociale taal wordt persoonlijke taal.

Taal brengt ons bij onze eigen authenticiteit of bij wie we zelf echt zijn.

Aan al deze lagen moet het taalonderwijs voldoen – spelonderwijs in de kleuterklas, in de lagere school wordt ze een zintuig voor de kleuren van de wereld, in de middelbare school een precies denkinstrument. Het Steineronderwijs biedt de mogelijkheid om in de loop van twaalf en meer jaren, met al deze aspecten rekening te houden, zonder in eenzijdigheden te vervallen. Met de gehele taal kan zo de gehele taalmens tot bloei komen in spel, gesprek, verhaal, gedicht, toneel, opstel, recitatie, lectuur, luisterinhoud, reflectie, andere talen maar ook -doorheen alle vakken- via handelingen, handarbeid, ontwikkeling van het kunstzinnig gevoel door kleur, klank en vorm, lichaamsbeweging, het uitleggen met handen en voeten.

Wilbert Lambrechts,
Leraar taal. Steinerschool Antwerpen.

Poëzie in het middelbaar

Sterrenstof...

Ja, ook wij zijn sterrenstof, onbekende,
Ik groet u, hoe uw naam ook wezen mag,
Want uw naam, die doet er nu niet toe,
Hij is op u geplakt door de wil der
omstandigheden,
Het is uw naam, maar die zegt niets,
over u, en het heelal,
Wij zijn allen stof,
Wij zijn allen stof der sterren,
Wij allen zijn gelijk!

Wij zijn allen, één,
Afwijzig uit hetzelfde niets
Afwijzig van dezelfde onbestaande plaats,
Afwijzig van de plaats waar alles begon,
En waar het heelal ontstond,

Wij zijn een gebeurtenis,
Wij zijn dat, en het heelal is het ook,
Wij zijn niet, wij gebeuren...

Hebt u zich al eens afgevraagd,
Wat zou zijn als u niet u was,
En, als iemand anders u zou zijn?
Denkt u maar eens goed,
Maar ik zal u zeggen wat wij denken,
U en ik,
Er zou geen verschil zijn geweest,
Of u, onbekende nu uzelf zou zijn,
Of dat iemand anders u zou zijn,
Want wij zijn allemaal van dezelfde stof,
Wij zijn van de sterrenstof,
En in ieder van ons,
Is een druppel,
Van het goddelijk verstand gesijpeld,

Dat verstand,
Dat ons tot mensen maakt,
Ik ben u, u bent mij,
Ik ben niet u, u bent niet mij,
Dat denken we,
Maar is dat juist?
Is het juist wat we denken?
Is het juist, dat we denken?
Is het juist te wezen?
Of goed dat we gebeuren?
Wie bent u?
En als u niet u was?
Wat doet u?
Waarom bent u hier?

En waarom denkt u na over deze vragen?

Timur Michelashvili (10e klas)

When I walk among the people
who live so easily
I notice that their happiness
comes from small and pretty things.
Objects which I see
as houses build on air
as playgrounds without children
as boxes filled with ghosts--

And then
their happiness appears to me
as a hypocritical fact
a word without deed
an object without purpose
a world without limits but where actually
nothing is allowed.

The ground is fake
and so are the beautiful houses build on
these grounds
-stone without contentand
the substance of these houses are
bound
soon to resolve
soon to fall apart
and at that given moment
the Monster
shows its true face

and the men and women go,
obsessed with the 'new'
to furniture their lives again.

Yrka De Brucker (12e klas)

De tuin

Was ik een wolk
dan dreef ik mee
boven het volk
tot in de zee
Maar ik ben een seconde
en ga gebukt
onder de zonde
en het geluk

Ik hoopte op een eeuwigheid
of toch een kleine winst
de verwerping van de tijd
van de ernst op zijn minst

Maar donker is de tuin
verlaten en vol puin
nergens is er licht
geen glans, geen schicht

Ik opende mijn ogen
en alles was gelogen

Nadia Bijl (12e klas)

Portret

Haar grote ogen staren me aan.
Haar mond opent zich een beetje
als om een stroom van woorden
naar buiten te laten.
Het enige wat uit haar mond ontsnapt,
is stilte.

Haar hoge jukbeenderen
werpen schaduw op haar ingevallen
wangen.
Haar koude, kale hoofd schrikt me af.
Haar hals strekt zich uit
als om zich in waarde te herstellen.

Zij denkt dat wij haar vrezden.

Het tegendeel is waar.

Marthe Schneider (9e klas)

Je te ne vois pas, tu me ne vois pas.
Comme un piano nous sommes
blanc et noir.

Il se hurle une tempête dans mon corps,
l'air me mange et fait exploser
mon tympan dans le
tognon d'une rose.

Tu peux choisir
une rose, une fleur
ne rose, un but
l'un et l'autre joli.

Tu grates mes nuages silencieux,
Dans une mer de tranquillité.

Het plenzende water in de regenton,
zegt moeder,
is van de engeltjes die huilen.
En het gedonder en gebliksem,
is van de engeltjes die op hun
trommeltjes slaan.
Het flitsende aan en uit licht, is
van het gevecht tussen het goede
en het kwade.
En de zon die altijd mijn hart
verwarmt, is gemaakt om de
vrede terug te brengen. Daarna
zei ze ook, dat ik voortaan moest
onthouden,
dat na regen altijd zonneschijn
kwam.
En ze had gelijk: hier zit ik te
schrijven onder deze
hartverwarmende zon.

1 druppel

Donkere bliksem,
bliksem van duister.
Water dat opspat,
regendruppels roffelend op het
lekke dak,
daar valt dan 1 druppel,
recht op mijn kaak,
waarop moeder vraagt:
Waarom huil je?

Hazel Engels (8e klas)

Ik zie jou niet, jij ziet mij niet.
Als een piano zijn wij
zwart en wit.

Er raast een koude storm door mijn lijf,
de lucht eet me op en laat mijn
trommelvlies ontploffen
in het klokhuis van een roos.

Je mag kiezen
een bloemen roos
of een pijlen roos
beide mooi

Jij krabt aan mijn stille wolken,
in een zee van stilte.

Lisa Willems (11e klas)

Rode lippen
zoekend naar
een kus die
alles zou kunnen
strikken en
verstommen tot
het eind der dagen.

Tsjëbbe Van Damme (9e klas)

Spiegeling en mij.

Een spiegel
Wat is dat, een kwelling?
De jongen die ik zie is niet wie ik
ben.
Wie ben ik?
Of wie is die jongen in de spiegel?
Die jongen is een afspiegeling
van mijzelf,
Maar,
Is dat werkelijk zo?
Kan hij eten, drinken, lachen,
Geluiden maken?
Ben ik die jongen in de spiegel?
Of is die spiegeling mij?
Misschien ben ik die spiegeling?
Koud en hard.
Wie zal het zeggen?
Wie zal het zeggen?

Tsjëbbe Van Damme (9e klas)

Ik geef je terug

Bind mij blind.
Ontvoel mijn gezicht.
Neem een kus af.
Ik blaas je geur
terug in je haar.
Lip op lip,
ik neem het af.
Vanaf, daarop,
bijt stukjes terug.
Ik neem me weer
op mij.
Ik geef je
wat je was,
ik geef je terug.

Dagmar (9e klas)

Kenbaar

mijn en uw gedachte
scheiden ons van elkaar

opsluitend on-ontcijferbaar
en ik kan ze niet lezen

onderzoek de sleutelwoorden
barricadeer je niet

maak van elke stap een
woord

en bekijk geen bewegend
ogenblik als vergeten

nutteloos, verend
laat ik ze kopiëren

kantel je, dan lach onophoudelijk

lampionnen in verheuging

eerder adelijk schemerend.

Elisa Eberlein (11e klas)

De Wondere Pluim

Voor de tweede maal deden leerlingen uit lagere school mee met de schrijfwedstrijd De Wondere Pluim, een initiatief dat het afgelopen schooljaar aan zijn achtste editie toe was. Wat dit creatief schrijfgebeuren zo uniek maakt, is het feit dat er rekening wordt gehouden met de thuistaal van het kind (Nederlands moedertaal of Nederlands tweede taal) en dat de ouders fungeren als jurylid.

Er deden 26 scholen uit Antwerpen mee: van Linkeroever tot Ekeren, vanuit het vrij, stads- en gemeenschapsonderwijs en ook 4 BLO-scholen. 2.196 kinderen schreven een verhaal, zowel kinderen uit de eerste als kinderen uit de zesde klas. Voor hen een feest om te doen, voor de ouders een feest om te lezen.

De ouders uit de verschillende scholen beslisten welke verhalen er doorgingen naar de tweede ronde. Daar las het organisatiecomité alle geselecteerde verhalen uit de verschillende scholen (zo'n 600!) en besliste welke verhalen er werden opgenomen in het boek. Dat waren er zo'n 70-tal. 36 verhalen gingen door naar de laatste ronde. Die auteurs kregen een uittreksel van hun verhaal op een affiche. En uit die 36 verhalen werden 12 Wondere Pluimen gekozen.

Het was met niet weinig trots dat we hoorden dat van de 2.196 verhalen er drie (3!) uit onze school gekozen waren om in het boek gepubliceerd te worden: De monsterwereld (Dorian Hemeijckx, derde klas), Zweven op de vleugels van de nacht (Siebrand Verhulst, vierde klas) en Een oud einde en een nieuw begin (Neil De Hert, zesde klas).

Op het slotevenement in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten werd in de verschillende museumzalen voorgelezen uit het boek. Stadsdichter Peter Holvoet-Hanssen maakte daarna bekend welke verhalen de laatste ronde gehaald hadden en hoera: Dorian en Neil zijn de trotse bezitter van een affiche (te bezichtigen aan het raam van de leraarskamer).

Joke van Leeuwen maakte – spannend! – de winnaars bekend. Daar waren ze niet bij, al heeft het voor Neil maar een haartje gescheeld. Hij kreeg hiervoor

van de juryleden een bijzondere eervolle vermelding! Het boek met de geselecteerde verhalen is te koop voor 5 euro.

DE MONSTERWERELD

Er was eens een jongen die Max heette. Hij speelde graag buiten en zwierf graag rond in huis. Op een dag was hij onder de tafel aan het rondneuzen. Opeens botste hij met zijn hoofd ergens tegenaan. Hij keek, nee, hij zag niets. Hij voelde, ja, er was een luik.

Nieuwsgierig kroop hij naar binnen. Wat zag hij? Hij wreef in zijn ogen. Een hele wereld vol monsters. Hij voelde iets op zijn hoofd tikken. Er zat een klein vliegend monstertje. "Hé manneke, moet jij niet naar je mama?" vroeg Max. Het monstertje zuchtte en zei: "Mijn mama is meegenomen door Schrokkop."

"Wie is Schrokkop?"

"Dat is een gigantisch monster!"

Max zei heel dapper: "Wij gaan je mama terughalen!"

Een paar uur later vroeg Max: "Zijn we er bijna?"

"Ja", zei het monstertje.

Toen kwamen ze aan. Daar stond Schrokkop. Zijn tanden flikkerden in de zon, want ze waren van vuur.

"Is dat Schr - Schrokkop?", vroeg Max bibberend.

"Ja", zei het monstertje.

Ze slopen dichterbij, en krak, er kraakte een takje. Schrokkop draaide zijn grote hoofd. "Rennen", brulde het monstertje, en daar vlogen ze vooruit. Schrokkop had ze bijna ingehaald.

Maar wat zag Max daar? Een kanon. Hij mikte op Schrokkop. Maar wat zag hij? Schrokkop had een heel leger bij.

"Hoe moet ik dat hele leger aan flarden krijgen?"

Opeens duwde het monstertje hem weg en mikte op een rots.

Max zei: "Wat doe je nu?"

Toen zei het monstertje: "Let maar eens op!"

En poef, daar vloog de kogel door de lucht, recht tegen de rots. De rots stortte naar beneden op Schrokkop zijn leger.

"Snel", zei het monstertje, "mama redden!"

Zo snel ze konden, renden ze naar de kooi waarin de mama van het monstertje zat.

"Daar", zei ze, "daar hangen de sleutels."

Het monstertje vloog er naartoe en opende de deur.

"Zo", zei Max, "ik denk dat het voor mij tijd is om terug te gaan."

Thuis vroeg mama: "Waar ben je zo lang geweest?"

"Dat geloof je nooit als ik het je vertel, mama."

Dorian Hemeijckx
9 jaar
Steinerschool

Siebrand Verhulst
10 jaar
Steinerschool

ZWEVEN OP DE VLEUGELS
VAN DE NACHT

Ik lig in bed.

Ik droom dat ik kan vliegen.

Ik heb het gevoel dat ik zweef. Ik voel mij zo licht als een veertje.

De nacht tilt mij op. Ik krijg echt het gevoel dat ik zweef.

Ik zweef hoger en hoger en hoger, tot aan de maan.

De maan lacht naar mij. Ik voel mij gelukkig en wil

nog hoger, maar het lukt me niet.

Ik probeer het nog een keer.

Ik spring van de maan en probeer weer te vliegen.

Ik val.

Ik val in een diepe put, en roep: "Help!"

Ik val en ik val.

Tot ik opeens wakker word. Het was allemaal maar een

droom.

Mama roept: "Wakker worden!"

Ik loop naar beneden en denk bij mezelf: "Morgen droom ik weer."

EEN OUD EINDE EN EEN NIEUW BEGIN

Proloog

Hoe zou jij het vinden om je ooit zo trotse stad nu in een ruïne te zien liggen? Wel, ik kan je verzekeren dat het je voorstellen niet hetzelfde is als het ook echt meemaken. Zo begon mijn verhaal ...

Hoofdstuk 1: De klas

We waren met z'n zeventienen (achttien, juf meegeteld). Zeven meisjes en tien jongens: Merel, Luna, Stina, Lissi, Polina, Enya, Madelina, Arthur, Raphaël, Vladimir, Elia, Jakob, Nathan, Manou, Youen, Yuma en ik: Neil.

Sommigen waren rustig, anderen brutaal en een paar luidruchtig, zoals ik. Soms werd er wat gepest, maar nooit vijandig en meestal kwamen we voor elkaar op. Kortom, we waren een echte klas.

Hoofdstuk 2: De bom

We zouden vroeger naar beneden gaan dan gewoonlijk (kwart na tien in plaats van half elf) en we waren al in de trappenkoker toen er iets vreemds gebeurde. Het brandalarm loeide, maar niet gewoon. Dit was alsof iemand je probeerde doof te brullen, maar dan dertig keer zo hard.

We haastten ons naar beneden toen er opeens een barst in de vloer kwam. Een paar meisjes gilden en een paar seconden (15) later, waren we op straat, maar ... wat gebeurde er? Alle alarmen in de buurt van auto's, banken,

huizen en winkels begonnen te loeien en we zagen tot onze verbijstering dat de school begon in te storten, en niet langzaam, nee: hele brokken vielen er af. Toen we eindelijk heelhuids (op een paar schrammen en bulten na) in het parkje aankwamen, zagen we de vijfde klas naar ons toe rennen, maar zij hadden minder geluk dan wij. De hele straat stortte in op hen, als een kaartenhuis. Vol afgrijzen keken we terwijl sommigen iets prevelden over 2012

Hoofdstuk 3: De overlevenden

Toen ging de hele klas als één man op zoek naar gras om in onze oren te stoppen. Luna zag ze als eerste: "Kijk daar, mensen." En inderdaad, er klommen mensen over de brokstukken. Juf Eulalie en meester Dave ondersteunden Juf Ietje, terwijl ze sommige vijfdeklassers (die meer geluk hadden gehad dan de rest) onder het puin vandaan haalden. En juist toen ze bij ons waren, stopte het lawaai. De stilte was oorverdovend ...

Hoofdstuk 4: De wolf

De volgende morgen gingen Arthur, Nathan, Raphaël en ik op zoek in de ruïnes van een huis. Arthur opende de halfkapotte deur en voelde iets. Toen hij zijn hand uitstak sloot dat iets zijn mond rond zijn hand en zat vast op het bot. Raphaël, Nathan en ik pakten meteen iets om mee te slaan en sloegen op, op, ja, op wat? En toen, een misselijkmakende "krak" en het beest (we zagen dat het een beest was) viel samen met Arthur zijn hand op de grond. Toen Arthur bijkwam, zag hij dat juf Ietje en Stina zijn hand aan het dichtnaaien waren en hij vroeg of ze een stuk metalen buis (van zo'n 30 cm lang) in zijn pols wilden vastzetten zodat hij niet meer ongewapend zou zijn.

Hoofdstuk 5: Ontdekkingen

Zo langzamerhand ontdekten we dat er iets vreemds met ons aan de hand was.

1. Wie vroeger al lenig was, was nu als van rubber.
2. Wie vroeger al sterk was, was nu net Hercules.
3. Wie vroeger al slim was, kon het nu opnemen tegen Einstein.
4. Wie vroeger geïnteresseerd was in geneeskunde, had nu merkwaardige helende krachten.
5. Wie vroeger al snel was, was nu even snel als een luipaard en kon dat nog volhouden ook.
6. Wie vroeger al goed kon horen, kon nu gedachten lezen.
7. Wie zich vroeger al geruisloos kon verplaatsen, was nu onzichtbaar. Onder deze categorie viel ik.

Hoofdstuk 6: Nieuwe monsters

Onze krachten kwamen ons goed van pas, want we vonden steeds meer gewonde overlevenden, maar ook steeds meer monsters zoals: een bloedzuigende slak (van 30 cm lang), een vleesetende vlieg met vleugels zo groot als de krant van mijn oma, tenenvretende mollen en dolgeworden honden, met tanden en klauwen zo groot als de haak van kapitein Hook en even gemeen.

Hoofdstuk 7: Een oud einde en een nieuw begin

We zaten plannen te maken om het Nest (van de dieren) op te blazen en daar was maar één oplossing voor. Iemand moest met een mijn het Nest binnenlopen. Ik wou het doen. Ik pakte twee mijnen en liep het Nest binnen. Toen de beesten me in de smiezen kregen, kwamen ze naar me toe en begonnen me te verslinden.

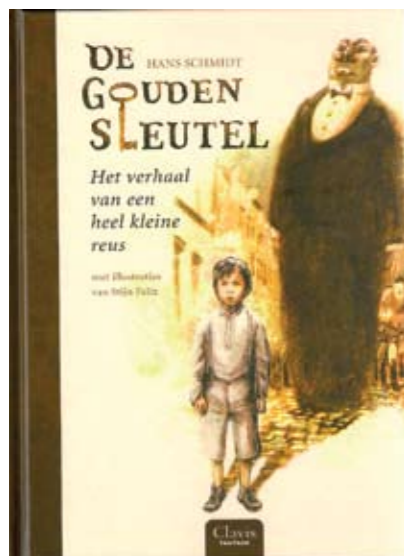
Nawoord

Neil heeft er dus voor gezorgd dat de klas verlost werd van de dieren, maar moest het wel met zijn leven bekopen. Misschien vragen jullie je af waarom de alarmen loeiden. Het kwam door een gekke hacker die werd opgegeten door de dieren.

*Neil De Hert
12 jaar
Steinerschool*

(Voor)Lezen

Drie leerlingen uit het middelbaar lezen en bespreken enkele boeken voor onze schoolkrant.

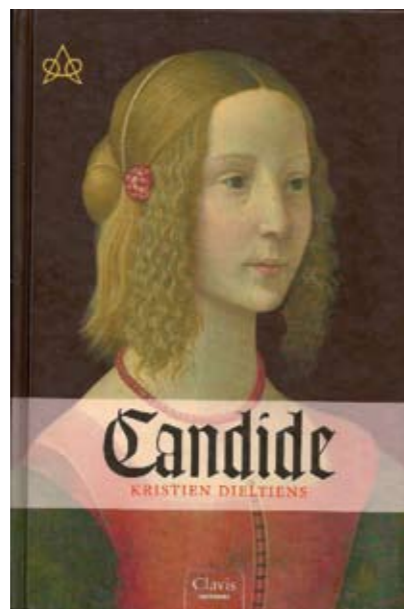

DE GOUDENSLEUTEL

Een ontspannend en ontroerend verhaal voor kinderen vanaf negen jaar. Het hoofdpersonage Fernando moet na de dood van zijn vader de boerderij verlaten waar hij altijd al heeft gewoond. Samen met Clara, de meid, komt hij terecht bij zijn oom Ricardo en tante Amalia. Die maken hem, op zijn zachtst gezegd, het leven zuur. Al deze karakters komen op een uitstekende manier tot hun recht, wat de verdienste is van de auteur, Hans Schmidt. De vele leuke details en de eenvoudige, maar mooie beschrijvingen maken het verhaal zeer levendig en daardoor leest het vlot. Het enige minpunt is de voorspelbaarheid van het einde, maar misschien niet voor een negenjarige ...

123 pagina's - Uitgeverij Clavis - 15,95 euro

Ine Goossens

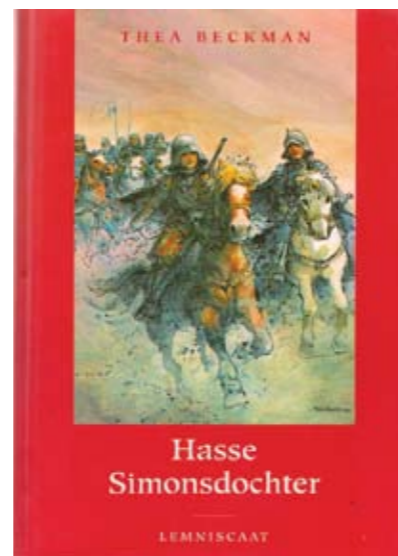

CANDIDE

Het is geschreven door Kristien Dierckx en is bedoeld voor kinderen ouder dan 13 (maar nog steeds leuk om te lezen voor 15-jarige, zoals ikzelf). 'Candide' is een historisch verhaal dat zich afspeelt in de 13e eeuw. Het 16-jarige hoofdpersonage (Candide) wordt uitgehuwelijkt aan een Brugse lakenhandelaar. Ze reist per koets vanuit Spanje naar Vlaanderen, samen met haar gezelschapsdame en een vreemd gezelschap. Als er onderweg een aanslag op haar leven plaatsvindt, blijkt dit geen toeval te zijn. Tegelijkertijd speelt zich het verhaal af van Balder, een jongen die tekenen van gevaar in de wolken ziet. Hij besluit zijn leven achter zich te laten en de wolken te volgen.

320 pagina's - Uitgeverij Clavis - 19,95 euro

Zoë Bossuyt

HASSE SIMONSDOCHTER

Het is geschreven door de alom geprezen kinderboekenschrijfster Thea Beckman, speelt zich af in de 15de eeuw en ik vermoed dat het geschikt is voor lezers van ongeveer 10 tot 16 jaar. Hasse (ongeveer 15 jaar bij aanvang van het boek) is de dochter van een mandenvlechter op het platteland in de omgeving van de welvarende Hollandse stad Kampen. Haar familie heeft het niet breed en omdat zij toevallig een moeilijk karakter heeft wordt ze, onder het mom van Middeleeuws bijgeloof, slechter behandeld dan haar broers en zusjes ... Als je van spannende, historisch correcte (het hoofdpersonage is wél fictie) en avontuurlijke verhalen houdt met een tikkeltje romantiek is dit boek voor jou een aanrader! Ik heb er me goed mee geamuseerd! :D

306 pagina's - Uitgeverij Lemniscaat - 15,95 euro

Michaël Denis

K A A /
D E S I G N

VlaamseKaai 45 2000 Antwerpen
T 03 248 77 44 www.kaaidesign.be

wol, stof, knopen, lintjes ,parels, brei- en naaipatronen...

Nationalestraat 118
2000 Antwerpen
03/298.91.70

Openingsuren.
ma 13u - 18u
di tem za 10u - 18u

www.julijashop.blogspot.com
Julija@telenet.be

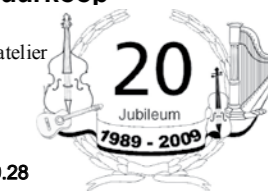
PRO ARTE

Geuzenstraat 19 2000 Antwerpen

Klassieke snaarinstrumenten
Verkoop - Verhuur - Huurkoop
Herstellingen

eigen hersteldienst en vioolbouwatelier
GRATIS CATALOGUS
WWW.PROARTE.BE
Info@proarte.be
Harpen 03 / 237.37.18
Snaarinstrumenten 03 / 216.99.28

SpeelGoed

KRONENBURGSTRAAAT 8-10
2000 ANTWERPEN
03/290 87 81

Een greep uit onze merken:
Haba, Djeco, Caran d'Ache, 4M, Vilac, Brio, Corolle, Plan Toys, Steiff, Sigikids, Clavis, Castermans, Gallimard Jeunesse, Usborne, Lamazze, Rubbabu ... en zoveel meer.

Juf Magda en de schoolbib

Weinige ouders weten wie juf Magda is, maar alle kinderen kennen haar.

Wij polsten bij enkele vierde- en vijfdeklassemers en ... bij juf Magda zelf, natuurlijk!

"Juf Magda is de juf van de bib. Ze is een al wat oudere dame en ze zegt niet zo heel veel.

Elke week opent ze op de eerste en tweede verdieping de bibkasten en stalt ze boeken uit op tafels en vensterbanken.

De boeken zijn gegroepeerd volgens leesniveau. Als het bibdag is, komt ze in de klas en mogen we in groepjes van vijf of zes leerlingen met haar mee. Afhankelijk van je leesniveau mag je zelf een boek kiezen.

"Juf Magda kan goed tips geven als we naar iets speciaals op zoek zijn."

"In elk boek zit een kaartje waarop ze je naam schrijft."

"Na ongeveer vijf weken moet je je boek teruggeven en als je een boek kwijt bent, moet je het zoeken of anders betalen."

"Ik vind boekenreeksen leuk. Vroeger las ik niet zo veel, maar toen ik 'Dolfje Weerwolfje' ben beginnen lezen, kreeg ik zin om meer te lezen. Ik heb heel de reeks gelezen en ben ook daarna meer blijven lezen."

"Juf Magda verzamelt ook lege potten."

De eerste vrijdag van juni ben ik juf Magda gaan opzoeken in haar bib. Een vlaag van nostalgie overviel me toen ik haar daar aan haar bureautje aantrof, achter een houten bak vol met kaartjes: de kaartjes zoals ik me die herinner toen ik als kind naar de bib achter onze hoek ging.

Juf Magda is met de schoolbib begonnen toen haar eigen kinderen in de lagere school zaten (ondertussen hebben die alledrie hun middelbaar al achter de rug!). Ze lazen graag en veel en op die manier zat juf Magda mee in de wereld van de lagere schoolboeken. In die tijd had elke klas een eigen bibje, met boeken die je toen af en toe op de kop kon tikken in de stadsbibliotheek. Via haar kinderen ondervond juf Magda echter dat niet alle boeken inhoudelijk even oké waren. Zo is ze begonnen met alles een beetje te helpen reorganiseren.

Zonder budget ... en hier komen dan de lege potten van zonet kijken.

De grootvader van Sarah Van Camp (een juf die dit jaar muziekstage heeft gedaan en tevens vriendin van juf Magda's dochter) kweekte bijen. In die tijd organiseerde de school elk jaar een kerstbeurs en daarop was o.a. zijn bijenhoning te koop. Dat was niet echt een overweldigend succes, maar toen stelde juf Magda voor om die honing te verkopen ten voordele van de schoolbib. Et voilà, nog steeds kan iedereen die honing, of tenminste de honing van diezelfde grootvaders bijen, kopen waarmee juf Magda elk jaar weer een aantal nieuwe boeken kan kopen voor de bib!

Met enkel de opbrengst van de honingverkoop bleef de aankoop van nieuwe boeken voor de bib echter nog steeds beperkt.

Bij de stadsbib of De Slegte waren weliswaar goede boeken te vinden, maar niet altijd de recente waarnaar de kinderen vroegen. Samen met juf Titia is juf Magda een budget gaan bedingen en dat hebben ze gekregen.

Recent is er ook de 'Boekenverleiding', een mooi initiatief van de mama's Sabine en Kim: een soort mini-boekenbeurs waarvan de opbrengst ook naar de schoolbib gaat.

Zo kunnen er nu ook boeken bij de Fnac, de Kleine Prins ... worden aangekocht en kan juf Magda ondertussen met recht en rede zeggen dat de bib een mooie mengeling van oude en nieuwe boeken aanbiedt.

In samenspraak met de juffen en met veel liefde en kennis van zaken begeleidt juf Magda de kinderen bij hun bibbezoek, zowel op inhoudelijk als op leestechisch vlak. Hierbij onderstreept ze dat geen enkele klas en geen enkel jaar hetzelfde is. Soms heb je klassen met heel veel sterke lezers en in andere klassen komt het allemaal wat langzamer op gang.

Dit levert op termijn zeker geen minder goeie lezers op!

Juf Magda herinnert zich een juf, ondertussen is ze reeds met pensioen, in wiens klas er tijdens de middagpauze telkens een kind mocht vertellen over het boek dat hij of zij gelezen had. Zo werd vaak de nieuwsgierigheid van de andere kinderen gewekt wat ervoor zorgde dat er plots heel veel vraag naar een bepaald boek was. Niet slecht bekeken!

Een anekdote: op een vrijdag is er een kind op zoek naar 'dat boekje waarop een ezeltje staat dat weent'. Het is maar een woord: juf Magda kijkt naar alle boekjes met paarden, pony's, ezeltjes ... en vindt het desbetreffende boek. Ze vindt het ook nu onmiddellijk weer terug en inderdaad: als je heel goed kijkt, zie je dat het ezeltje op de cover een paar piepkleine traantjes wegpinkt!

Met dank aan juf Magda, Bavo en Thibaud Petra Van Rompaey

(mama van Billy, tweede klas)

De boekenverleiding

Dit jaar organiseerden de ouders voor de tweede keer op rij de boekenverleiding: een kleinschalige boekenbeurs in samenwerking met De Kleine Prins, waarvan de opbrengst integraal aan de bibliotheek van de lagere school wordt geschonken. Kim, samen met Sabine een van de drijvende krachten, vertelt.

De boekenverleiding gaat door op de laatste dag van de jeugdboekenweek. Deze datum is bewust zo gekozen om de juffen de kans te geven hier rond te werken in de klas en dan als kers op de taart zich te laten verleiden door onze boeken. Jammer genoeg kwamen alleen de tweede en de vierde klas een kijkje nemen.

Hoe verloopt zo'n dag?

's Ochtends gaan Sabine, Inge en ik de boeken ophalen bij De Kleine Prins.

Terug op school proberen we alle boeken te sorteren per klas en dan kijken we uit naar de komst van Marie om ons te helpen. Dat sorteren is echt niet eenvoudig. Ik weet bijvoorbeeld wat mijn kids leuk vinden en welke boeken voor hen geschikt zijn, maar ik vind het heel moeilijk om dit in te schatten voor grotere kinderen.

Wanneer Marie dan 's middags met haar kennersoog langs de tafels vliegt, komt alles goed.

Na schooltijd komen kinderen met hun ouders een kijkje nemen en dan wordt het echt leuk. Kinderen genieten van het kijken en luisteren naar de voorleesverhalen en ouders genieten van het zien genieten van hun kids.

Een paar uur later pakken wij doodop terug in en laden de onverkochte boeken in de auto. We blikken terug op de dag: een verkoop van ongeveer 1.000 euro. Dat wil zeggen dat de lagere school toch een 15-tal nieuwe boeken rijker wordt ...

Kim, mama van Luna (eerste klas) en Lotte (kleuterklas)

Taal in de kleuterschool

In onze kleuterklassen worden geen specifieke taal- of spraaklesjes gegeven. Toch krijgen de kleuters, van zodra ze binnenkomen tot op het einde van de dag, taalontwikkeling.

Allereerst bestaat er de mogelijkheid om met anderen, volwassenen of medekleuters, tot spontane uitwisseling te komen.

Voor het dagelijkse vrije spel biedt hier tal van mogelijkheden.

Bij de jongste kinderen is de spraak dikwijls een onbewuste ondersteuning bij het zelf ervaren van hun eigen belevenissen tijdens het meestal nog individuele spel. Wie of wat hun boodschap aanhoort, is niet altijd even belangrijk. Zowel andere kleuters -die eigenlijk niet eens echt hoeven te luisteren- als poppen, speelgoeddiertjes of zelfs houtblokken, komen als toehoorder in aanmerking.

Als een kind wat ouder wordt, richt het zich al spelende wel tot een toehoorder.

Toch blijft het zichzelf uitdrukken nog lang het belangrijkste.

Pas als kinderen een zekere sociale rijping hebben bereikt, ontstaat het echte gesprek met een evenwicht tussen zich uitdrukken en toehoren. Op dat moment wordt het sociale samenspel echt mogelijk. Fantasievolle speelimpulsen leiden kinderen van het ene thema naar het andere.

"Jij moet de visser zijn en ik ben de kapitein."

"Maar ik heb geen vislijn."

"Daar heb je een stok en een lint voor nodig."

"Opgelet, er zitten krokodillen in het water."

"Hap!" (De kapitein is ondertussen krokodil geworden)

"Juf, ik mag niet uit de boot."

"Ik heb je opgegeten."

"Nee, dat kan niet want ik ben sterk."

Het kind ontdekt al spelende dat je met taal je gedachten kan delen, anderen verstaan, helpen, troosten, maar helaas soms ook kwetsen.

De rijpheid van de taalontwikkeling kan in een kleuterklas nog sterk variëren. Sommige kleuters spreken reeds vanaf hun

schoolinstap met prachtig gevormde volzinnen of beschikken reeds over een rijke woordenschat. Anderen behelpen zich enkel met aanwijzen, wat losse naamwoorden of soms zelfs nog onduidelijke klanken.

Ontroerend zijn de kinderlijke woordvormen als "kouterbouter" (kabouter) of "appeltheke" (apotheker). Als juf spreken wij de kinderen in eerste instantie niet bewust aan op de nog aanwezige taalvolmaakheden. Wel zorgen wij voor juiste voorbeelden. Vanuit de nabootsing worden de meeste fouten met de tijd als vanzelf hersteld. Wat kleuters zich onbewust eigen maken, werkt veel dieper en omvattender dan wat bewust wordt aangeleerd.

Ook rond de keukentafel, in de kring of op de speelplaats is er dagelijks mogelijkheid voor gesprekjes.

Naast dit spontane spreken, oefenen we de taal ook in de arbeidsspelen. Gedurende een drietal weken spelen we dagelijks hetzelfde spel. We doorleven in liederen, versjes en bewegingen bijvoorbeeld het proces van schapen scheren, wol spoelen, kaarden, spinnen, verven en weven. Al deze arbeid resulteert in een mooi feestpak om naar het Pinksterfeest te gaan.

"HEI DIDDELDEI, DAAR KOM IK AAN.
WIE WIL MIJN WOL NU SPINNEN GAAN ?"
"ZO WORDT DE WOL GESPONNEN.
HET WIELTJE SNORT. HET WIELTJE SNORT.
ZO WORDT DE WOL GESPONNEN.
TRARA RIRA RA ROM PAPA.
TRARA RIRA RA ROM."

Juf Ageeth

In deze spelen wordt niet alleen de woordenschat uitgebreid, maar ontstaan ook tal van associatiemogelijkheden die het latere vrije spel en spreken beïnvloeden.

Verder zijn er nog de sprookjes en tafelpoppenspelen. Door die steeds opnieuw, gedurende meerdere weken te herhalen, wordt de kindertaal verrijkt. Moeilijkere woorden, gezegden en uitdrukkingen worden daarbij niet geschuwd.

Naast het begripmatige van de taal

willen we ook veel aandacht besteden aan het kunstzinnige, scheppende van de taal en de spraak. Vingerversjes, oude kinderrijmpjes, aftelrijmpjes en liefkozings- en kriebelspelletjes worden door kleuters graag beluisterd of gesproken. Vaak hebben ze begripmatig geen eenduidige inhoud. Wel bieden ze tal van mogelijkheden om te spelen met toonhoogte, tempo, klankkleur en melodie. Taal sluit hier als het ware aan bij muziek. Het kind beleeft in het spreken iets van een kosmisch oergebaar. Door dit geregeld mee te beleven, ontstaan in het kind plastisch vormende processen, die tevens een basis vormen voor creatief en fantasievol omgaan met taal.

Hoewel de gesproken taal de hoofdrol vervult, ontstaat op een bepaald moment ook de aandacht voor het geschreven woord. Zoals bij alles, is de wereld van de volwassenen inspirerend om al spelend, nabootsend te verkennen. Schrijven en lezen maken hierop geen uitzondering. Dansende krulletjes of kleine streepjes zijn in kleine kindergen letters en zinnen. Ook de echte lettertekens nemen veel kleuters op in hun "teken-taal". Het verschijnen van die eerste letters is echter nog niet het moment om aan het klassikaal gestuurde schrijf- en leesonderwijs te beginnen. Daarvoor zijn vaardigheden nodig die een kleuter op dat moment meestal nog niet bezit.

VERSJE

Watsch watsch watsch
watsch watschewatsch
Tatsch fatsch fatsch
fatsch fatschetatsch
Ratsch ratsch ratsch
ratsch ratscheratsch
Batsch batsch batsch
batsch batschebatsch
Fatsch fatsch fatsch
fatsch fatschefatsssssssssssch
FOETSIE!

(tekst melodisch uitspreken, met beide vlakke handen om de beurt rechts en links op bovenbenen slaan)
(vingertoppen van wijsvingers om beurten van de bovenbenen via het lichaam naar boven laten gaan)
(vuisten links en rechts op gelijke hoogte langs elkaar naar voren bewegen)
(zachtjes met vlakke handen klappen)

(handen naar boven bewegen en de polsen losjes heen en weer draaien)
(bij het laatste woord beide handen rustig naar de mond bewegen)
(even wachten, kinderen aan kijken en dan snel achter de rug)

Dit versje van Wilma Ellersiek (uit het boekje van Hennie de Gans-Wiggemans) kan met alle klinkers gedaan worden

Taal in de lagere school: enkele inzichten

“Zoals het licht het oog heeft doen ontstaan, zo ook heeft de lucht het oor en het strottenhoofd in de mens georganiseerd.

Zoals de kleur van het licht uitgaat zo gaat de taal uit van de klank.”

[I. Bisaz]

Taal is primair gesproken taal. Vooral in de drie laagste klassen gaat het om spreken en luisteren. Verhalen worden verteld door de leraar en de volgende dag naverteld door de kinderen. Taal is het belangrijkste opvoedend middel voor de kinderlijke ontwikkeling en moet daarom kunstzinnig worden aangevend. Ze bevindt zich tussen bewegen en denken. Daarom kan een taalles in de lagere klassen alleen maar vanuit de beweging ontstaan. De kinderen leren eerst schrijven en dan pas lezen en dit alles in een uitermate rustig tempo. De obsessie van onze maatschappij met een versnelde intellectuele ontwikkeling heeft reeds veel

schade aangericht. Buiten maatschappelijke zijn er geen goede redenen te bedenken waarom een kind op zijn zevende zou moeten lezen en schrijven. Het is bewezen dat er geen enkele samenhang bestaat tussen vroeg leren lezen en een gezonde intellectuele ontwikkeling. Legio zijn de voorbeelden van grote schrijvers die in hun kindertijd moeite hadden met lezen en schrijven! Sommige kinderen brengen zichzelf al heel vroeg het lezen bij, andere houden de boot zo lang mogelijk af en bepalen zelf wanneer ze er rijp voor zijn. En op een dag - totaal onaangekondigd - gaat de poort van de geschreven woord voor hen open.

Een belangrijke inleiding op het schrijven is het vormtekenen. De eerste schooldag van de eerste klas begint met het beoefenen van de elementaire vormen: de rechte en de kromme lijn. In hun omgeving gaan de kinderen op zoek naar dingen die aan deze vormen beantwoorden. Grote vreugde als ze plotseling beseffen dat in de wereld niets te vinden is dat niet aan een van deze beide vormen beantwoordt! De oudste volkeren die vroeger schriftelijk iets wilden vastleg-

gen, hadden nog niet het alfabet tot hun beschikking. Dit is pas heel langzaam uit een beeldschrift ontstaan. In de eerste klas probeert de leerkracht ook de gang van beeld naar letter met de kinderen te maken. Iedere leraar kiest daarvoor zijn eigen beelden.

In alle rust leert het kind schrijven en pas later, lezen. Eerst doen, dan begrijpen! Op exemplarische manier mag het de gang van de schriftontwikkeling in de cultuurgeschiedenis herhalen. Men laat uit beelden en verhalen het grote Latijnse schrift ontstaan. Als men bijvoorbeeld een vis in het water tekent, dan kan in langzame overgang uit de vis een V, uit het water, een W ontstaan. Begeleidend zingen of vertellen we kleine versjes waarin de betreffende klanken voorkomen.

Zo brengen we het kind via beeld, taal en schrift in nauw contact met het wezen van de klank.

Door deze behoedzame benadering ontwikkelt het kind een persoonlijke verhouding tot de letters en zal dan vanzelf de nood voelen om datgene waarvan het is gaan houden, ook mooi te schrijven.

EERST SCHRIJVEN, DAN LEZEN

Eerst schrijven, dan lezen, is een werkwijze in de steinerpedagogie die wat indruist tegen het gebruikelijke. Doorgaans krijgt het lezen de eerste en meeste aandacht. In de steinerschool gaan we omgekeerd tewerk omdat we bij het leren schrijven en lezen de hele mens willen betrekken en ontwikkelen.

Beginnen met lezen is als het presenteren van de taal in een dode, starre vorm, waarbij de lettertekens aan het kind worden aangereikt als abstracte vormen, losgerukt uit het proces waaruit ze zijn ontstaan. Lezen wordt daarvoor als een soort ontcijferen van dode symbolen.

In de steinerpedagogie willen we het kind eerst de lettertekens laten beleven zoals Taal in de lagere school: enkele inzichten ze ontstaan uit beelden van de buitenwereld of als muzikale klanken die ons innerlijk gevoel voor de wereld uit-

drukken, dus steeds in samenhang met het gesproken woord.

Voor men iets kan lezen, moet het eerst zijn neergeschreven. Zo wordt het lezen geen ontcijferen van abstracte tekens. Hierdoor wordt in het leerproces van schrijven en lezen de band met de hele mens en met het geestelijke aspect van taal nooit uit het oog verloren.

Dat het kunnen lezen hierdoor enkele maanden wordt uitgesteld, is volstrekt verwaarloosbaar voor diegene die kan aanvoelen welke rijkdom het kind hiervoor in ruil krijgt.

Het schrijven zelf wordt voorbereid door middel van vormtekenen, schilderen, oriëntatieoefeningen en spreken [ritmische verzen].

SCHOON SCHRIJVEN

In de steinerpedagogie gaat veel aandacht naar het schoon en zorgvuldig schrijven: een mooi en leesbaar schrift wordt graag gelezen.

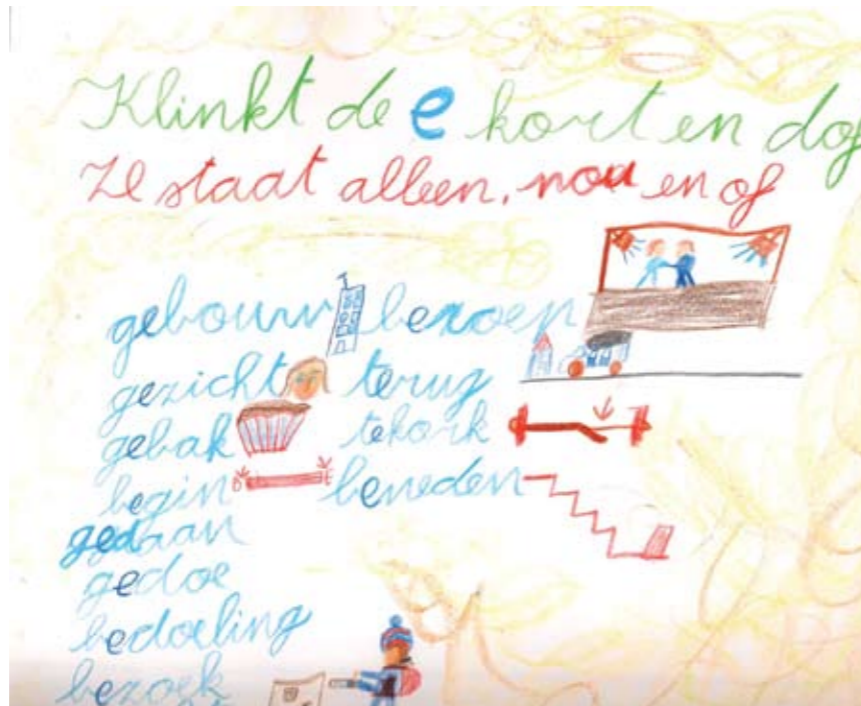
Een mooi, verzorgd bordschrift stimuleert de leerlingen om dit na te bootsen. Bij het verder ontwikkelen van het schrijven doorheen de verschillende jaren, wordt erop gelet dat het schrift niet verzwakt. De kwaliteit van de schrijffactiviteit werkt vormend: het is een wilsversterkende en kunstzinnige activiteit. Het schrift heeft daarom iedere keer weer nieuwe aandacht nodig opdat het geen mechanisch gebeuren zou worden, maar iets van de teken- en schilder kwaliteit kan behouden.

DÉ SPELLING

Spelling is niet de uitdrukking van een diepere geestelijke werkelijkheid, maar berust op menselijke afspraken. Het leren beheersen van de juiste schrijfwijze van woorden heeft niet onmiddellijk iets te maken met het wezen van het kind of de jonge mens. In rechtstreekse zin draagt het niet bij tot de eigenlijke [geestelijke] ontwikkeling. Toch is spelling in de steinerpedagogie belangrijk. Wanneer iedereen zou schrijven zoals het hem uitkomt, zou de spelling erg individualiseren. Iedereen zou een eigen spelling ontwikkelen. In de steinerpeda-

gogie willen we echter de kinderen helpen ontwikkelen als individuen die deel uitmaken van een menselijke gemeenschap.

Met het juist leren spellen oefenen we in de eerste plaats vaardigheden die de mens als gemeenschapswezen nodig heeft. We willen de kinderen en jongeren leren correct schrijven uit sociale beweegredenen. Als we bij het aanleren van een juiste spelling kunnen steunen op dit gevoel, overstijgt men de onvruchtbare pedanterie van 'dat is juist en foei, dat is fout'. Het gaat er dan in de eerste plaats om als schrijver aan de andere te laten merken dat men zich aan de afspraken houdt. En dat men daarmee het de lezer wil vergemakkelijken.

B O E K H A N D E L

antroposofie
spiritualiteit
levensvragen
literatuur
kinder- en jeugdboeken

post- en wenskaarten
papierwaren
tekenmateriaal
mineralen

DE KLEINE PRINS

Gitschotellei 188 2140 Borgerhout
van dinsdag tot en met zaterdag van 10 tot 18 uur
+32/3 237 97 65 boeken.dekleineprins@gmail.com

Van rechte en kromme tot schrijven en lezen: een wereldreis

En juf, bent u gekomen waar u gedacht had, met taal?

Ik heb vier jaar gestudeerd en me tijdens de zomermaanden uitgebreid voorbereid op mijn aankomende taak als juf in de eerste klas. Ik stelde doelen op, werkte een lijn uit en probeerde mijn lessen zo goed mogelijk vorm te geven. Dat ik in al het voorgaande wel eens steken heb laten vallen, spreekt voor zich, maar er was alleszins een basis aan voorbereiding aanwezig.

Ik had me nooit kunnen voorstellen hoe het zou zijn. Alle opleiding, stages en zorgvuldige voorbereiding ten spijt (hoewel ...), was het afgelopen jaar elke dag een stukje ontdekkingsstocht. Voor de kinderen, maar misschien nog wel meer voor mij!

Het begon allemaal met de rechte en de kromme: de twee oervormen waaruit alles bestaat. Die werden doorwerkt en overal waar we maar konden, ontdekt. Toen kwam het eerste sprookje: Koning Lijsterbaard. De dag nadat ik het verteld had, verscheen de tekening op het bord. Daaruit werd langzaam de Koning gehaald en daaruit kwam dan weer de Koningsletter tevoorschijn. Na een tijdje werd die de K. Zo kwamen een voor een de letters aan boord. Elke medeklinker kregen we uit een ander sprookje, een ander verhaal. De klinkers kregen we van Michaël en het Kerstverhaal. Terwijl we steeds meer letters kregen, kwamen we ze ook steeds vaker tegen. Geschreven op reclameborden, brieven, boekjes ... én we konden ze ook horen in wat we zelf zeggen! Zo groeide onze wereld beetje bij beetje. Het is zo'n mooi moment wanneer een kind ontdekt dat zijn eigen gebabbel ook bestaat uit letters. Zoek een woord met een ... was in september nog een moeilijke opdracht, maar nu worden we er steeds beter in.

Ook het schrijven ging zijn gangetje. Van het luisteren naar woorden, kwam ook het schrijven. We gingen liedjes en Van rechte en kromme tot schrijven en lezen: een wereldreis versjes overschrij-

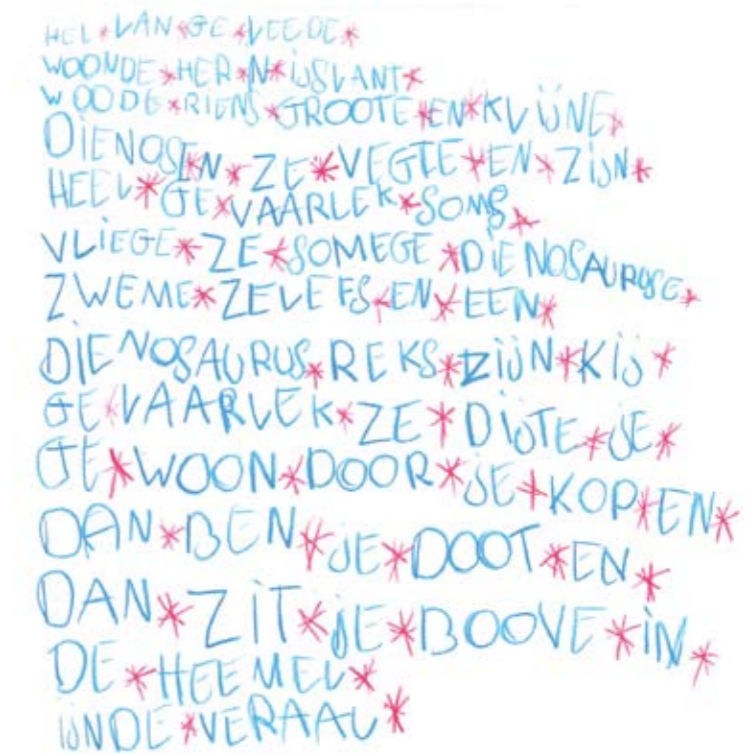
ven en maakten er natuurlijk ook een mooie tekening bij. Stilaan gingen we ook zelf aan het werk en konden we onze eigen belevenissen op papier zetten. Een briefje schrijven aan Vitor in Australië, opschrijven wat we in het weekend deden, ... afgelopen week schreven we zelfs een eigen verhaal.

En daar kwam meteen ook het lezen kijken. Wanneer ze zelf iets schreven, moesten ze natuurlijk ook lezen! Dit nog onbewuste lezen leidde tot het bewust proberen te lezen van de eerste boekjes (zeker nu we ook de drukletters allemaal gekregen hebben) en nu, aan het eind van het schooljaar, zijn de vooropgestelde doelen als klas gehaald.

Van rechte en kromme tot schrijven en lezen: een wereldreis.

Dankjewel, eerste klas, ik heb ervan genoten en zet voor volgend jaar alvast mijn rugzak klaar.

Juf Marlies

Taal in het middelbaar

Taal in verval?

Er is een groot verschil tussen bijvoorbeeld Serge Regianni die *Les Amants Mortes* van Baudelaire (zie en hoor op google!) of Jan Declair die een gedicht van Gorter als *De dag gaat open* als een gouden roos spreekt of Julien Schoenaerts die *Moederken* van Guido Gezelle prevelde en het geluid van een televisietoestel dat een Frans of Duits of Italiaans spelprogramma uitzendt of een film waarin de bekende Duitse bevelen gebruikt worden.

Of vergadertaal, taal van verslagen en formulieren, vergeleken bij *Het uur U* van Martinus Nijhoff of de *Hymne van Lucebert* of een *Visioen* van Hadewijch of de rijkdom van een goed van mens-tot-mensgesprek waarin de stilte en de volheid van ieder woord tot zijn recht komt, waarin zowel de geheugeninhouden mogen leven als dat het nieuwe zich opent en toekomst mag scheppen.

Vermoedelijk kan ieder taalverval ook taalherstel veroorzaken mits dat verval door de gezegende hand van een dichtergod aangeraakt wordt, door de stilte en het spel, maar daar zit hem nu juist het punt. Taal is pas echt taal als ze de dieptezeebodem van de poëzie bereikt. Niet dichtkunst maakt gebruik of misbruik van dagelijkse taal, maar dagelijkse taal is pas mogelijk omdat er eerst dichterswoorden waren, zijn en blijven. Droogt deze laatste bron uit omdat de dichters verstommen, dan komt op den duur ook het dagelijkse communiceren in gevaar en daarmee het functioneren van mens en samenleving.

Dit besef is zozeer uit het openbare denken geweest dat er reden is tot bezorgdheid.

De communicatie die taal mogelijk maakt, heeft zijn fundament in de communie tussen hemel en aarde die zich in diepste stilte voltrekt. Wat voor de ingewijde de harmonie der sferen is, dat is voor de gewone sterveling het allerdiepste zwijgen. Als dit laatste uitvalt en overstemt geraakt, dan dreigt

de verstomming, de chaos van Babel én de afasie. Ieder woord krijgt leven uit die communie tussen hemel en aarde die we gewoonlijk poëzie of, theologisch, de verlossing noemen. Op die manier ontstaat authentiek spreken, schrijven, wat als ideaal verheven is boven de manicuur van het alleen maar correcte taalgebruik. Een orgaan hiervoor ontwikkelen is de grootst mogelijke verrijking van het menszijn daar ze de bron van moraliteit is. Hoe we met taal omgaan, onthult of we liegen of niet, of we eerlijk zijn of niet, veel meer nog dan de schijnbare overeenstemming met de feiten. De stilte geeft ikkracht aan de taal. Waar taal in frases verzandt, is het geweld nabij. Geweld is gebrek aan taal.

Dit grootste inzicht in het wezen van taal kan hier in dit bestel slechts oppervlakkig geschetst worden. In de Rudolf Steiners antroposofie komt deze visie, die je ook al bij Novalis en anderen aantreft, tot zijn krachtigste verwoording.

De taal is de gehele mens en bovendien overstijgt de taal de mens ook nog eens als wereldtaal; de wereldtaal, de taal der dingen, de taal van de natuur en de planeten, is de oertaal waarin onze gebarentaal, ons spreken en ons denken gespiegeld, geworteld zijn.

Als de ziele luistert, spreekt het al een taal dat leeft.

[Gezelle]

Poëzie is de in het metafysische gearkerde spel met woorden.

[Van Ostaïen]

Poëzie is het spel met woorden dat geankerd is in de taal die in het al leeft, de Logos die was van in den beginne.
[Johannesevangelie]

Het talenonderwijs op de steinerschool - zowel in de moedertaal als in de vreemde taal- gaat uit van die kennis en heeft daarom in het kunstzinnig spreken en schrijven, in poëzie en toneel, in het inhoudsvolle gesprek haar bedding, nooit in techniek alleen. Dat begint bij de speeldrift met woorden

van kleine kinderen, de ontdekking van rijm, fantasie en humor, het verhalen vertellen in alle gradaties van eenvoudige vertellingen uit het leven gegrepen, tot sprookjes, legendes, de sagen en mythes, de mythologieën, de spreuken en gedichten, de eerste gespeelde dialogen en kringgesprekken. De beweging is steeds het uitgangspunt van het woord. Woorden zijn metamorfosen van zichtbare en onzichtbare, fysieke en psychische beweging. Als een beweging uitloopt, wil ze zich vanuit de rust omvormen tot woord, iedere beweging snakt daarnaar. Woorden zijn het hiernaamaals van bewegingen die in laatste instantie van de goden komen.

Als kinderen hierin hebben mogen leven, vanuit hun eigen oneindig luistervermogen en expressievermogen, hun fantasie, vanuit hun eigen drang naar herkenning, contact en verbondenheid, vanuit het hen aangereikte voedsel uit alle eeuwen van de mensheid en de hen omringende wereld, dan komt de puberteit. De puberteit is in vele opzichten een taalfenomeen of een tegentaalfenomeen. Je verleert het spreken, de wereld is stom en zegt niets meer, de wereldtaal dooft als het ware uit, je gaat met lichaam en ziel en geest door het oog van de naald.

Tegelijk is die stomme wereld (vaak in beide betekenissen van het woord) de bron van een oneindig verhaal dat je zou willen zeggen maar dat je niet kan zeggen. Dat is het moment waarop eenvoudige communicatie tussen zender en ontvanger, doelgericht spreken en schrijven in proza, bewust moet worden. Tegelijk ontdekken we met de sprakeloosheid de macht van het woord en vooral de vernietigende, kwetsende en dodende macht van het woord. We leren dat we niet alleen voor onszelf spreken, maar om de ander te bereiden. Zo bouwen we opnieuw een eigen taal, een ik-taal op waarmee communie mogelijk wordt van ik tot ik uiteindelijk: dat is wat in en na de puberteit het eigenlijke doel van het taalonderwijs, ondanks of juist dankzij alle onvermogen, alle onuitspreekbaarheid. We leren dat

er gerelativeerd kan worden in woorden, dat we grappig kunnen zijn, dat alle humor in wezen een geschenk van taal is op de een of andere manier (van lichaamstaal tot esprit). Daarna vinden we ook terug een contactmogelijkheid van ziel tot ziel in de poëzie die nu als volwassen kunst herontdekt wordt (geen kinderversjes meer, niet alleen maar grappige effectjes).

Vervolgens komt eindelijk een nieuwe dialoog op gang, de tijd voor het diepgaande wereldbeschouwelijke gesprek is daar (*Parzival-Trevrizent*) en daarmee samenhangend voor de grootste toneeldialogen: Sophokles, Shakespeare, Molière, Tsjechov, Beckett. Uiteindelijk is het woord de toegangspoort tot de oneindige denk- en begrippenwereld die wij in onze geest als kiem dragen en die op zichzelf, wanneer we hem actief betreden, ons met een eindeloze taalrijkdom kan verrassen, taalgeschenk na taalgeschenk. Zo eindigen we bij de wereldinhoud die als taalinhoud bereikbaar is en die in de diepste kern van onszelf en ons menszijn meegegeven is. We kunnen luisterend-sprekend-schrijvend-lezend-denkend, met alles wat we verworven hebben, aansluiten bij de ontwikkeling van de moderne wereld (*Faust*) en bij de actuele ontwikkeling binnen het grote verhaal van ons eigen culturele achtergrond en de spreek- en schrijfcultuur waarin we geïncarneerd zijn (Geschiedenis van de Nederlandse letterkunde: het genie der Lage Landen).

Het diepgedoken Woord zo zoet...

Wilbert Lambrechts

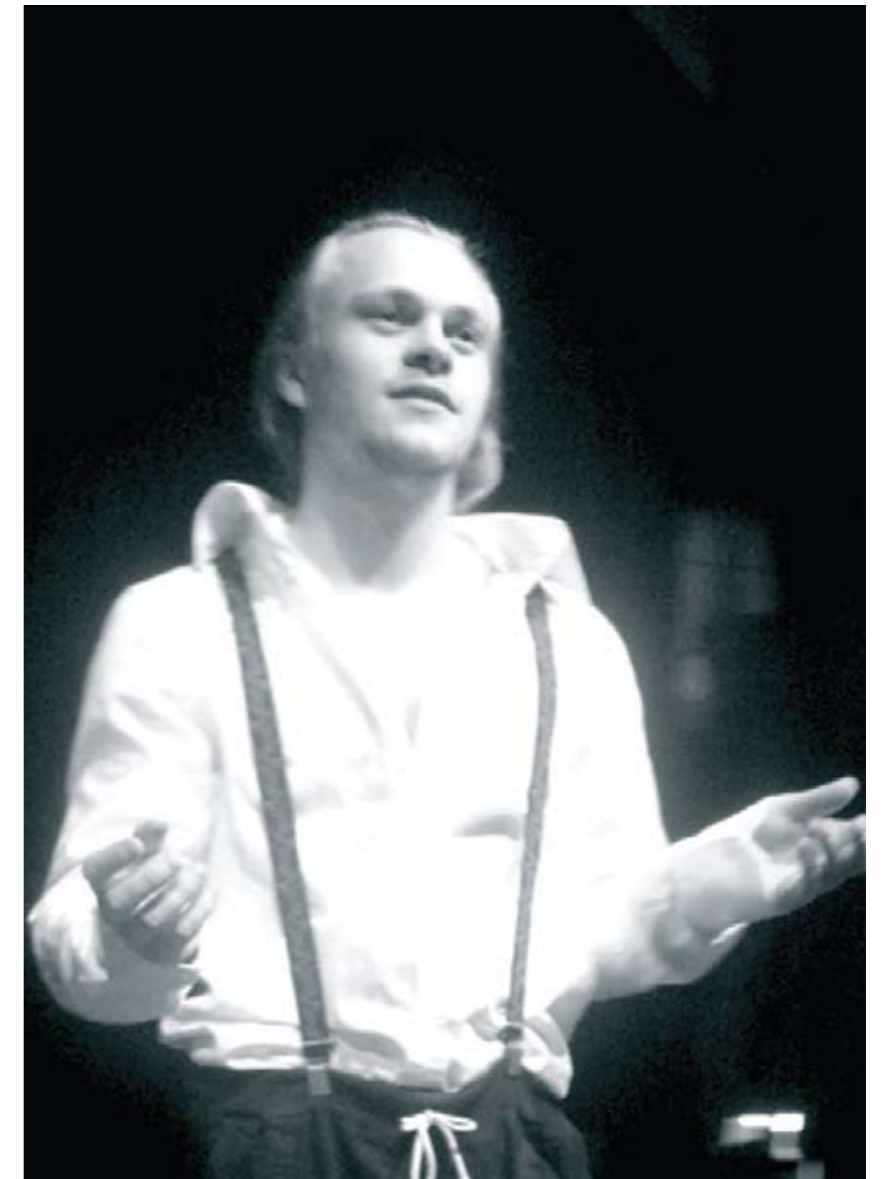

Foto: Pjotr Nyssens in 'Vlees van Venetië' (Shakespeare) twaalfde klastoneel (2007): het o-spreekgebaar

Taal in het middelbaar

Poëzie in de zevende klas...

Het leven is als een knoop.

Steeds maar door elkaar.

Niemand weet waar het beginnen alzo ook eindigen zal.

Het leven is als een knoop.

Je raakt er soms van in de war.

Je kan het einde niet zien aankomen want de andere draadjes zitten in de weg.

Het leven is als een knoop.

Daar ben ik zeker van.

Antonianna Landard
Te klas R. Steiner

en in de tiende klas

De namen die 't verlangen koelen
Komen mij zo moeilijk uit de keel
'k zeg daarom liever dat ik op je wacht
aan de overkant van de zee

'k zeg niet ik hou van jou
of ik kan niet zonder je, nee,
'k zeg niet ik heb je nodig, alleen jou,
maar 'k zeg gewoon: sta aan de overkant van de zee.

Florin Meijer

Humor in taal

De negende klas kreeg tijdens de humorperiode de opdracht om een column te schrijven

Niet breekbaar

Jacques is een man in een doos. Die doos is voorlopig, tot hij iets beters vindt. Toen Jacques van huis wegging, had hij gehoopt op een huis. Maar dat vond hij niet. Dus werd het een doos. Hij is bruin van kleur en heeft het opschrift 'Breekbaar', maar dat klopt niet, want Jacques is niet breekbaar. Hij slaapt elke nacht op straat, en elke dag zit hij daar en vraagt hij de mensen om geld, waarna hij genegeerd en soms ook uitgescholden wordt. Al die miserie maakt een mens hard. Nee, Jacques is niet breekbaar, dat staat fout op de doos. Maar dat had Jacques niet te kiezen, er was maar één doos. Hij heeft wel een stuk karton. Daar staat een boodschap op, van Jacques aan de wereld, zodat Jacques die niet de hele tijd hardop zou moeten zeggen.

Dat is namelijk nogal vermoeiend. Hij is trouwens wat hees vandaag.

Jacques heeft lang getwijfeld wat hij op het karton zou zetten. Het is een klein stuk, niet veel groter als een blad, er kan dus niet veel op. Dus wat schrijf je dan op zo'n bord? Eerst wou hij schrijven dat hij ooit een job had en nu niet meer, en dat hij een huis wou hebben, maar alleen maar een doos had, en dat wat geld altijd van pas zou komen, dat hij dat ten zeerste zou appreciëren. Maar dat was te lang. Toen dacht hij aan 'Geld a.u.b.', maar dat was te cliché. Dat had iedere bedelaar al, dat was oud en uit de mode, en de meeste mensen wisten toch al dat hij geld nodig had, dat zag je gewoon. Toen keek hij naar zijn doos, en zag dat er 'Breekbaar' op stond. Hij vond dit nogal straf, want hij was helemaal niet breekbaar, en dus besloot hij dat op te schrijven, om misverstanden te vermijden. 'Niet breekbaar'. Zo staat het erop. En zo zit hij daar dan, tussen de andere bedelaars bij het station die borden hebben met 'Geld a.u.b.', 'Heb eten nodig' en af en toe ook een 'Waal met 'Manger s.v.p.', en hij zit daar dan met 'Niet breekbaar'. En zo heeft hij het mooiste, origineelste plakkaat van het station. Hij is tenminste artistiek, hij is creatief en origineel. Dat kan je niet zeggen van de Koreanen die zijn job inpikten. Maar ja, zij leven wel in een huis, en hij in een doos. En dan nog niet zomaar een doos, een doos met 'Breekbaar' erop, en daarnaast een stuk karton met 'Niet breekbaar' erop geschreven. Ach ja, zo is het leven. Dat krijg je nu eenmaal als je origineel bent.

Rafaël Van Herck

Ode aan de werkende mens

Als je 's morgens wakker wordt, is het eerste waar je aan denkt: een kop warme koffie.
Nu maar hopen dat anderen met jouw ochtendhumeur kunnen leven.
Het kan soms frustrerend zijn ... Maar je bent niet alleen !

„Opstaan zou verboden moeten worden.“ Dit zijn de woorden van miljoenen mensen over heel de wereld die elke ochtend wakker geschud worden door het onvermijdelijke geluid van de wekker.
Elke dag weer hetzelfde verhaal: opstaan, opgejaagd naar het werk gaan, vol verwachtingen terugkeren naar huis met hoop op een betere ochtend, die alleen JIJ kan veranderen !

Wij zijn zo afhankelijk geworden van gewoontes dat, wanneer er eens wat anders gebeurt of iets niet volgens plan gaat, we beginnen te panikeren.

Dit heeft allemaal te maken met hoe we de dag beginnen!

Sta voor de verandering eens morgenochtend een half uur later op, neem uitgebreid de tijd voor ontbijt.

Ren niet als een gek door de straten, maar geniet van de wereld.

En onthou: er is meer in het leven dan alleen maar werken!

Adriana Blazewicz

DE BROODDOOS

belegde broodjes enzo.

Scheldestraat 68
2000 Antwerpen

open maandag tot vrijdag
van 7u30 tot 17u

PIPO MANDARINE
korte altaarstraat 24
2018 Antwerpen - ZURENBORG
tel 03 663 07 87

ma	gesloten
di	11 - 18
wo	11 - 15
do	11 - 18
vr	11 - 18
za	11 - 18
zo	gesloten

Via Libra vzw
BIBLIOTHEEK - UITGEVERIJ - KENNISCENTRUM
GITSCHOTELLEI 188 - 2140 ANTWERPEN

recente uitgaven:

- Rüdiger Iwan: *Toon wat je kunt - Portfolio als spil van de steinerpedagogie* (18,00 €)
- Luc Vandecasteele: *Het dierbare België* (14,50 €)
- Chr. Clouder, W. Govaerts, M. Matthes, *Een - betere - wereld voor kinderen* (5,00 €)
- Christine Beusch: *Wij bestaan! Over elementenwezens* (18,00 €)
- Hans Peter van Manen, *Oude en jonge zielen* (23,90 €)

Perun uitgaven, in België door Via Libra verdeeld:

- Hans Peter van Manen: *Wanneer verwachtte Rudolf Steiner de incarnatie van Ahriman* (4,25 €)
- Maria von Nagy: *Voorbij de vertwijfeling* (12,50 €)
- Sergej Prokofieff: *Rudolf Steiner en de grondvesting van de nieuwe mysteriën* (36,90 €)

prijzen incl. BTW maar excl. verzendingskosten!

VOOR MEER INFORMATIE:
www.via-libra.be of info@via-libra.be

Teken in op ons gratis elektronisch magazine
via info@via-libra.be

**PRINT
SHOP**

VLEMINCKSTRAAT 13
2000 ANTWERPEN
(bij groenplaats
naast Dille & Kamille)

Tel.: 03/ 232.56.37 • www.printshop.be

**kopie en prints
kleur en zwart-wit
tot 300gr karton**

**inbinden
plastificeren
digitaal drukwerk
posters**

**bedrukken
van T-shirts
vanaf 1 ex.**

UW CREATIEF KLEURKOPIE CENTER

De Faustperiode in de 12de klas

In de twaalfde klas maakte iedere leerling in het kader van de Faustperiode -hét moderne kennisdrama bij uitstek- een persoonlijk portfolió rond het thema leren. Een deel daarvan bestaat uit interviews die de leerlingen van elkaar afnemen.

Nadía en Emma spraken met elkaar.

In Vlaanderen is er niet alleen ieder jaar de populaire boekenbeurs, maar tevens de beurs Het Andere Boek voor wie van literatuur houdt. Hoewel Het Andere Boek dit jaar misschien voor het laatst plaatsvond, waren er heel wat interessante gesprekken met schrijvers te volgen. Iedere twaalfdeklasser kreeg als opdracht zo'n gesprek bij te wonen en er een verslag over te schrijven. Bas luisterde naar Geert van Istendael en Marcel Vanthilt, Emma ging haar favoriete auteur Tom Lanoye opzoeken.

Mijn allereerste interview, ik vind het best wel een uitdaging.

We zetten ons in de feestzaal. Een beetje aarzelend stel ik mijn eerste vraag aan Nadia, iemand waarbij ik al 6 jaar in de klas zit.

Heb je het gevoel dat je ouders veel van hun kennis, bewust of onbewust, op jou hebben overgedragen?

Doordat mijn ouders in de kunstsector zitten, mijn papa is kunstenaar en mijn mama curator, zij opent kunstgalerijen en organiseert verschillende kunstprojecten, kwam ik al van kleins af aan in contact met kunst. Al vanaf ik in de buik van mijn mama zat ging ik mee naar overal, Parijs, Duitsland,.. voor de opening van tentoonstellingen, projecten, galerijen,..

Als klein kindje vond ik dat wel leuk, ik besefte ook nog niet goed wat er allemaal gebeurde, maar op een bepaalde leeftijd, 9-10 jaar, werd ik dat beu van steeds ver van huis weg te zijn en musea te bezoeken, ik kreeg er echt een degout van. Vanaf mijn 14 ben ik mij terug gaan interesseren voor kunst. 's' Avonds bleef ik soms wat langer aan tafel zitten om er dingen te weten te komen over wat er op dat moment aan de gang was in de kunstwereld.

Wil je er zelf iets mee gaan doen? Of heb je, nu je weet hoe alles daar gaat, zoiets van: nee dat is niet aan mij besteed?

Ik wil zeker geen kunstenaar worden! Volgens mijn papa is dat een roeping, maar zeker niet die van mij.

Het is wel zo dat ik er nu al veel van weet en het voor mij misschien wel gemakkelijker zou zijn om daar iets in te zoeken dan voor iemand die op zijn 18 ineens zoiets heeft van 'laat ik iets met kunst gaan doen' maar die interesse zou zich bij mij dan eerder uiten in een richting kunstgeschiedenis, of kunstjournalistiek maar dat is niet per se mijn plan.

Heb je het gevoel dat je door je kennis die je meegekregen hebt van thuis uit iets kan vertellen aan de mensen?

Ja soms is dat natuurlijk wel leuk maar ik denk dat de meeste mensen dat wel hebben bij de job van hun ouders.

Het is natuurlijk wel fijn omdat ik me er

zelf ook in interesseer.

Er zijn waarschijnlijk ook wel mensen die direct zoiets hebben van 'wow' omdat het net iets specialer is dan het gemiddelde beroep.

Zo zie ik dat helemaal niet. Mijn papa heeft ook helemaal geen pretentie.

Bijvoorbeeld gisteren moest een vriendin van mij leren voor haar examen kunstgeschiedenis. Daar heb ik haar mee geholpen omdat het mij interesseerde, niet omdat ik wou laten zien wat ik er allemaal van wist.

Heb je soms een euforisch gevoel als je iets geleerd hebt of iets ineens volledig begrijpt?

Ja echt wel, het maakt zelfs niet uit over wat. Ik heb dat bijvoorbeeld bij het ontdekken van grote waarheden of wereldkennis.

Als ik tot zo'n inzicht kom heb ik meestal het gevoel van 'eindelijk!' en dan kan ik echt gelukkig zijn en denken, 'ja, dat was het nu'.

Met vriendinnen heb ik dat vaak als we aan het praten zijn over moeilijke zaken of problemen er ineens een 'aha' moment ontstaat. Dat heb ik ook met mijn ouders, wij zijn heel open tegen elkaar, ik kan hen heel veel vragen.

We worden onderbroken door Sinterklaas die elk moment zijn intrede kan doen in de zaal. We verdwijnen dan maar snel naar een rustigere plaats, het verdiep van de lagere schoolklassen 1, 2 en 3 waar ouders op dat moment bezig zijn sinterklaasgeschenken de klassen binnen te dragen. Iets waar ik voorheen nog nooit over had nagedacht.

Heb je het gevoel dat je een persoon helemaal kent of denk jij dat dat niet mogelijk is?

Ik denk niet dat je iemand volledig kan kennen, ik denk zelfs dat je jezelf nooit volledig kan kennen. Bij beste vriendinnen of mijn vriend denk ik soms ja nu ken ik ze helemaal en elke keer opnieuw word ik toch weer verrast.

Ben jij iemand die heel hard over de dingen nadenkt of eerder zaken probeert

aan te voelen?

Ik denk dat ik meer aanvoel op het moment zelf en soms dingen zeg waar ik dan van denk 'wat zit ik hier nu eigenlijk te zeggen', niet qua inhoud maar ik verbaas mij dan gewoon over de afkomst van wat ik aan het zeggen ben. Door mensen te helpen los ik meestal ook problemen van mezelf schijnbaar toevallig op.

Heb je al een idee over wat je grootste kennis is en wat je daarmee wil gaan doen?

Ik heb daar nog niet veel over nagedacht maar uiteindelijk bleek vorig jaar dat ik heel goed functioneer op sociaal vlak. Dit heb ik gemerkt tijdens mijn sociale stage. Niet dat ik een leider figuur ben maar dat ik het leuk vind om mensen te helpen.

Ben je van plan om daarin verder te gaan?

Misschien wel, die weg ligt wel open voor mij. Maar wat ik volgend jaar ga doen staat nog niet vast. Waarschijnlijk ga ik een jaar reizen of iets dergelijks. Tenzij ik opeens iets vind dat ik echt graag wil doen.

Heb je al ooit het gevoel gehad bij iemand die iets kan van 'ja dat wil ik ook kunnen maar ik kan het niet'?

Over het algemeen ben ik geen jaloers type en geraak ik daar dus niet gemakkelijk gefrustreerd over. Wat vroeger wel was, Sietske, een vriendin, kan heel goed tekenen, zingen en acteren, zoiets wat alle meisjes heel graag goed willen kunnen en ik kan dat zo allemaal een beetje, daar was ik soms wel wat jaloers op maar dat is allemaal in orde gekomen nu.

Heb je al ooit het gevoel gehad dat je interesses ineens totaal veranderden? Door mijn dyslexie moest ik van school veranderen en daar mee leren omgaan. Dat was wel een heel grote aanpassing.

Wat ik ook heel hard gevoeld heb is de bewustwording van de wereld zo rond mijn 15-16 jaar. Ineens ontdekte ik de wereld en bevond ik mij niet langer enkel in een gebouw of op een plaats maar op de wereldbol.

Nadía en Emma

Twee Bekende Vlamingen, twee zonen, praten over hun geliefde vaders... Geert Van Istendael en Marcel Vanthilt schreven beiden een boek over hun leven en herinneringen met hun vader en delen dit nu met Phara de Aguirre tijdens de boekenbeurs: "Het Andere Boek".

Geerts vader – August – was een vakbondsman met een enorme passie voor de Katholieke arbeidsbeweging. Hij verspreidde de beweging over heel de wereld en werd persoonlijke adviseur van de Duitse bondskanselier Konrad Adenauer.

Marcel's vader – Edgart – had een droom: ... de wereld verbeteren. Hij was socialist, senator, volksvertegenwoordiger, vader; en weinig thuis...

GESPREK:

P: Phara de Aguirre

M: Marcel Vanthilt

G: Geert Van Istendael

P: Jullie vaders waren weinig thuis, heeft dat sporen bij jullie achter gelaten?

M: In zekere zin wel ja, ik moet per dag toch een uurtje alleen zijn... mijn zus vertelde mij altijd dat ons vader wel veel thuis was, maar, wanneer ze rationeel nadacht en bij andere informeerde, zag ze toch ook dat haar jeugdherinneringen niet klopte...

P: Schrijf je over een ouder waar je op lijkt?

G: Neen, hij had gewoon een uitzonderlijk leven, een erg invloedrijk leven. Tijdens m'n onderzoek heb ik 704 mappen van het Koninklijk Documentatie Centrum doorgenomen over mijn vader. Hij was zijn tijd ver vooruit met zijn revolutionaire visie op het Christendom. In die archieven heb ik o.a. ook veel briefwisselingen tussen mijn ouders gevonden. Daaruit maakte ik op dat haar omgeving vond dat mijn vader een slechte partij voor haar was, en trouwen was een grote misstap... maar zij verdedigde hem keer op keer!

P: Marcel, in je boek schrijf je dat je een "ongelukje" bent...

M: Ja, mijn zus is 13 jaar ouder dan ik en werd in het prille begin van mijn ouders

huwelijk verwekt. Wanneer ik mijn moeder vroeg waarom ze in Gods naam zoveel jaar later nog een kind wou kreeg ik als antwoord: "je vader was altijd al een hevige. Hij zou me de gracht hebben ingetrokken als hij weer eens goesting had, en er was geen betere plek te vinden... En op een avond lagen we in bed, en ja, ik lag tegen de muur dus ik kon niet weg he... Later zijn we nog naar den dokter geweest om te vragen of dat we het konden laten wegnemen, maar de dokter zei dat hij zo iets niet deed en dat ik later nog veel geluk met dat kind zou krijgen!" mijn moeder was dus zéér vrijuit over haar liefdesleven...

P: Toonden jullie vaders veel emoties?

G: Ja zeker. Zo nu en dan een knuffel he...

M: Wanneer m'n vader weer eens in het buitenland was, stuurde hij ons verhaaltjes op, zodat moeder die 's avonds kon voorlezen.

P: Beden spreken jullie op een bepaald moment over jullie vader als "God"

M: Mijn vader was een groot, bekend man, en als we ergens kwamen was het altijd: "ah, daar is Mr. Vanthilt! En de kleine..." het is logisch dat je je vader als kind dan als een héél belangrijk iemand gaat zien...

P: W.O II...

G: Mijn vader sprak zelden over de oorlog... het is pas na zijn dood, tijdens mijn onderzoekwerk dat ik ontdekte dat hij een ondergedoken militant van de ACW was. De ACW is de koepel van de christelijke werknemersorganisaties.

M: Mijn vader was een krijgsgevangene. Ik ving tijdens etentjes regelmatig flarden van gesprekken op en ging later aan mijn moeder de volledige uitleg vragen... zo weet ik dat hij met meerdere soldaten via de Oosterschelde naar Duitsland gingen, maar dat er een boot op een mijn is gevaren... er staat trouwens nog steeds een monument voor de daar gestorven soldaten. Later ging hij ook bij het verzet.

P: Waarover hadden jullie zoal ruzie?

G: Godsdienst!! Ik ging indertijd bij de Sociale vakbond, louter om hem een beetje te pesten... hij was té veel een ap-

paraat van de kerk geworden. Ikzelf zal nooit meer naar de kerk terugkeren, ik heb m'n vader er te veel pijn zien lijden... M: We hebben eigenlijk nooit een echt meningsverschil gehad, we zijn er nooit toe gekomen. Hij is te vroeg gestorven. Wel was ik het niet eens met zijn oordeel dat mijn zus niet mocht gaan studeren, omdat een vrouw alleen in een stad, niet gezond was. Dus eventueel hadden we discussies over de studierichting...

P: Wat is jullie grootste ontdekking bij het maken van het boek?

G: De grote armoede bij mijn vader thuis! Via een bron vernam ik dat mijn vader een grote toespraak in Columbia heeft gegeven, iets wat later door zijn zus bevestigd werd. Ook ontdekte ik massa's liefdesbrieven van mijn ouders... hierin kwam ik vooral meer over m'n moeder te weten; o.a. dat ze naar mijn gevoel beter schreef dan mijn vader!

M: Ik merkte dat hij nooit stopte, altijd maar door ging!! Hij is nooit gestopt met te doen wat hij deed!; hij rolde van het ene in het andere, tot dat hij stierf...

P: Stel dat je je vader nog 1 vraag mocht stellen?

G: "Zeg nu eens eerlijk hoe het zat met de CIA?"

M: "Héél moeilijk!"

Wie waren zijn ouders? Over hen weet ik alleen dat ze een café hadden, maar wie niet he, in die tijd!?

"Wat klopt er niet in m'n boek?"

P: Mochten jullie vaders elkaar gekend hebben, zouden ze vrienden zijn geweest,

M: Waarschijnlijk wel. Vader was dan wel Socialist, maar Mr. Pastoor was wel klant aan huis!

G: Het Socialisme kon er nog mee door... het communisme was des duivels! Ge-loof en politiek hadden alles met elkaar te maken geloofde hij.

M: Mijn vader dacht net het tegenovergestelde!

P: Hebben jullie treffende gelijkenissen met jullie vaders?

G: Ik werk nog steeds aan mijn vaders bureau . mensen zeggen ook dat ik net zoals hem wandel en praat. We delen

deels ook wel hetzelfde gedachtegoed en onze liefde voor poëzie.

M: Ik trek blijkbaar zéér erg op m'n vader! Mijn vader raakte het publiek via de politiek, ik via het podium. Ik mag dan

even enthousiast over sommige dingen zijn, maar politiek is niets voor mij!

P: Bedankt!

Bas

"Mijn vader was een groot vakbondsman. Vanuit Europa bracht hij de christelijke arbeidersbeweging naar Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Mijn vader was een van de eerste die toegang kreeg tot het tweede Vaticaans concilie. En toch wees hij islamieten, boeddhisten en hindoes de weg naar zijn vakbonden. Mijn vader was ook dichter. Maar hij schoof zijn poëzie bewust opzij. Het onvermoeibare werk voor de armsten en de ellende die de ellendigsten van de planeet vulde zijn leven. Over deze man moest ik vroeg of laat schrijven. Het werd mijn moeilijkste boek."

Geert Van Istendael

"Een voormalig werknemer van mijn vader zei me onlangs: "als ik jou op televisie bezig zie, dan herken ik je vader. Je hebt dezelfde stem en lichaams taal. En ik ben er zeker van dat hij goedgekeurd zou hebben wat je op tv doet." Daar ben ik toch enkele dagen niet goed van geweest."

Marcel Vanthilt

GRAMMA CONSULTANCY
GRAMMA DESIGN
GRAMMA IMPLEMENTATION
GRAMMA COMMUNICATION

CORPORATE IDENTITY MATTERS

Elk bedrijf heeft een uniek verhaal, een aparte geschiedenis, een eigen identiteit.

GRAMMA helpt u om die typische eigenschappen – die net het verschil kunnen maken met uw concurrenten – haarscherp te definiëren en concreet vorm te geven.

Van strategisch advies tot grafische vormgeving, van communicatieplan tot projectmanagement, we begeleiden u bij iedere stap.

Zodat het straks voor iedereen – klanten, medewerkers en andere stakeholders – meteen duidelijk wordt waar uw bedrijf voor staat.

ONE GOAL. MULTIPLE STRATEGIES.

www.gramma.be

SPRAKELOOS, Tom Lanoye

Een boekenvoorstelling, interessant.

Ergens wist ik van het bestaan van dit fenomeen af maar plotseling besepte ik dat ik daar nog nooit echt bij stil had gestaan laat staan zo'n evenement had bijgewoond.

Ik overliep direct de lijst met de Grote namen die hun nieuw boek zouden komen voorstellen. Mijn oog viel meteen op Tom Lanoye. Elk boek van hem waar ik ooit in begonnen was was binnen de kortste keren uit, verrukkelijk vind ik zijn schrijfkunst.

Vanaf dan stond vast welke voorstelling ik zou bijwonen.

Tijdens een les studie las ik het eerste artikel over 'sprakeloos', Lanoye's nieuwste boek, in de standaard der letteren van 25/9. Zoals te verwachten sprak het mij aan, alleen al de manier waarop hij over zijn boek verteld in dat artikel.

In de daaropvolgende dagen zag ik overal artikels in verschillende tijdschriften en kranten verschijnen en telkens las ik hen met een even groot plezier. Scènes uit het boek werden geciteerd, ik had voor de voorstelling al meerdere scènes een paar keer gelezen. Toch bleven deze mij boeien, ik kan zelfs meer zeggen, ze werden interessanter naarmate ik meer over de achtergrond van het boek en zijn hoofdrollen te weten kwam.

De manier waarop Lanoye er met zijn meesterlijke schrijfstijl in slaagt pure emotie over te brengen, enkel door een paar zinnen neer te schrijven, laat zien hoe en door wie onbeschrijflijk goede literatuur, voor mij persoonlijk, geschreven word. En ik ben nog niet eens in het boek begonnen, het ligt al wel klaar, maar ik wacht de voorstelling af, ik wil eerst weten wat er volgens hem komt voordat ik het lees.

Daar staat hij dan, op zijn sjaal die tijdens het opkomen op de grond is gevallen. Hij begint meteen uit zijn boek

voor te lezen, de twee eerste pagina's, de enige twee die hij niet gedeletet heeft nadat zijn vader gestorven was. Het boek gaat over zijn moeder. Zijn overleden moeder. Een theatrale slagersvrouw die, naar eigen zeggen, haar talenten niet naar volle waardigheid heeft kunnen ontplooiën waardoor ze haar leven tot één groot schouwspel maakte. Zijn moeder waarvan je je, volgens Lanoye, pas echt een beeld kunt vormen als je haar gehele woonomgeving en entourage leert kennen.

Daarover gaat zijn boek. Niet alléén over zijn moeder. Ook over zijn vader, zijn broers, zijn familie, burens, vrienden,... Hoewel zij er toch weer in slaagt alle aandacht op zich te richten, maar zo ging dat nu eenmaal ten huize Lanoye.

Terwijl hij daar zo op dat podium over zijn moeder staat te vertellen denk ik automatisch aan mijn grootmoeder, dorpsfiguren die van tijd tot tijd hilarische verhalen opbrengen en die verhalen die dan telkens weer de revue passeren zijn ook een deel van mijn leven, het enige verschil is dat hij ze zelf nog meegemaakt heeft.

Het is niet alleen pijn en verdriet die een plaats krijgen in het boek. Hoewel zijn verdriet duidelijk nog niet verwerkt is weet hij er toch extreem goede teksten me te creëren die niets van zijn of zijn moeders waardigheid afnemen, integendeel.

Hij loodst zijn publiek door de emoties van zijn boek puur door zijn teksten voor te brengen. Dit doet hij op een zeer theatrale manier, naar de aard van zijn moeder, want 'ik ben mijn moeder', dat zegt hij zelf. Zij heeft hem gevormd, heeft hem tot een zeer kritisch mens gemaakt, heeft zijn grote talent gestimuleerd en niet alleen door het de hemel in te prijzen.

Hij kende haar ook zo goed. Zijn 'coming-out' gesprek is naar eigen zeggen 'een fucking goeie dialoog' die de twee karakters van moeder en zoon en hun gelijke-

nissen zeer goed laat zien. Hoe hij met zijn kennis over zijn moeder haar zelf schaakmat zet en haar volgende zetten voorspelt. Hoe hij daarop inspeelt én hoe zij hem toch op stang weet te jagen hoewel hij op voorhand had beslist zich niet te laten doen, zich niets ging aantrekken van 'dat mens'.

Maar al dat grootse theater en die ruzies vallen in het niets bij de manier waarop, juist zij, gestorven is. Een vrouw waarvan het hele leven maar rond één ding draait: theater, waarin verbale expressie een hoofdvereiste is, verliest haar spraak, haar waardigheid.

Daar raakt Lanoye een gevoelige snaar, wanneer hij die laatste maanden beschrijft, vertelt voel je de sfeer veranderen in de Grote zaal van het zuiderpershuis. Hij beschrijft alles zeer uitvoerig, hoe ze daar ligt, geketend, zonder spraak, enkel een soort wartaal. Hoe hij zijn preutse moeder die hij tot dan toe nog nooit naakt had gezien de luier afdoet en haar wast en hoe hij, tijdens deze handeling, praat tegen haar, tegen zichzelf, tegen om het even wat omdat praten nu juist dat gene is waar hij goed in is, waar zij goed in was. Honderden keren heeft hij in zijn leven gewenst dat zijn moeder nu eens eindelijk haar mond hield, zich niet moeide, net toen was het enige dat hij nog wenste dat hij haar een woord zou kunnen horen zeggen, dat ze die oorverdovende stilte zou doorbreken, maar ze zei niets.

"Misschien kan liefde maar één ding en dat is uit liefde doden".

Zo eindigt hij zijn voorstelling en kijkt zijn publiek een geruime tijd aan, de stilte is om te snijden. Hij dringt werkelijk door tot zijn publiek.

Ik kan niet meer zeggen dan dat ik een zéér grote bewondering heb voor Tom Lanoye. Nu ik dit werk geschreven heb is het de hoogste tijd om zijn boek ter hand te nemen en te lezen, te genieten van zijn literaire kunst.

Emma

Vreemde talen van de eerste tot de twaalfde klas

Bij de oprichting van de eerste steiner-school in Duitsland in 1919 werden twee vreemde talen op het programma geplaatst: Frans en Engels a rato van elk drie uur per week. Een revolutionaire daad in het nationalistische Duitsland van vlak na de Eerste Wereldoorlog! Het toonde aan welk belang de oprichter hechtte aan het mensvormende element van de vreemde talen.

Tot op heden worden in alle steiner-scholen ter wereld twee vreemde talen intensief onderwezen vanaf de eerste klas. Ook onze school is zo gestart, maar sinds de officiële erkenning van onze basisschool moest men zeer omzichtig omspringen met het leerplan. Een eng geïnterpreteerde taalwetgeving verbood vreemde talen in het vakkenpakket vanaf de eerste klas. Op straffe van intrekking van de subsidies moesten ze geschrapt worden. Frans mocht - zoals overal - pas ingevoerd worden vanaf de vijfde klas. Dit was geen onschuldige aanslag op de steinerpedagogie!

Onder de noemer 'wereldoriëntatie' kon men nog steeds spelletjes en liedjes aanleren in vreemde talen, maar er ontstond een schemerzone waarbinnen elke titularis deed wat hem goed leek of wat hij zelf aankon. Inmiddels is de wetgeving versoepeld. Sterker nog:

Frans of Engels vanaf de eerste klas, onderdompelingscursussen vanaf de kleuterschool, ... worden nu alom gepropageerd. Het is natuurlijk prettig om bevestigd te zien dat onze pedagogie visie-nair is, maar inmiddels bestaat er een officieel aanvaard leerplan waarin geen plaats voorzien is voor zes uur vreemde talen. Zeer frustrerend! Men doet wat men kan en er wordt getracht steeds intensiever te werken aan het programma voor vreemde talen en aan het professionaliseren van de lessen.

Ook als de omstandigheden dus wat minder ideaal zijn dan in buitenlandse steinerscholen komen onze leerlingen heel intensief in contact met vreemde talen. Het aantal lessen is behoorlijk, maar ook buiten de officiële lessen worden de talen in al hun rijkdom kunstzinnig geoefend. En de leerlingen doen dat met enthousiasme. Het curriculum respecteert ten volle de individuele inbreng van de leraar. Zoals ook voor de andere vakken wordt de methodiek van de lessen aangepast aan de ontwikkelingsfasen van het kind. Men onderscheidt daarom onderbouw, middenbouw en bovenbouw die elk een volstrekt andere aanpak vergen.

DE ONDERBOUW (eerste tot vierde klas)

"Kinderrimpjes leiden een taai bestaan in elke taal omdat ze tot het poëtische bestaansminimum van de mens, ja zelfs van de mensheid behoren ... " (H.M.Enzenberger)

De onderbouw is het gouden tijdperk voor het onderwijs in vreemde talen. Tot het negende jaar is de nabootsingsdrang bij het kind sterk genoeg om de taal alleen via het gehoor op te nemen.

Er gebeurt zeer veel bij dit horen! Het kind verbindt hierdoor de taal met de adem, de bloedstroom en het hart. Ook als het nog niet spreekt, beweegt er iets in hem en zo drukt de taal zijn stempel op het nog flexibele organisme.

De kinderen beleven zichzelf in de omgang met de klanken. Taal is dus niet op de eerste plaats communicatie, maar creatief spel. Kinderrimpjes hoeven geen betekenis te hebben maar moeten vreugde wekken. Men vindt er de taal in heel zijn klank-waarde in terug en de ziel van het volk wordt erin geopenbaard. Het kind kruipt onbewust in de huid van het vreemde volk en identificeert zich met een andere manier van kijken, een andere manier van aanvoelen en een andere levensbeschouwing. Een voorbeeld uit het Frans:

"Mirlababi, surlababo,
mirliton, ribon, ribette
surlababi, mirlababo,
mirliton, ribon, ribo."

Door spreuken, liedjes, verhalen, spelletjes en toneelstukjes, die allemaal door beweging ondersteund worden, treedt het kind ongemerkt de vreemde taal binnen. Zo worden een basiswoordenschat en grammaticale structuren spelenderwijs verworven maar nog niet bewust gemaakt. De moedertaal wordt amper gebruikt. De uitspraak en de zinsmelodie, de expressie en het acteertalent van de leraar zijn van kapitaal belang. Het genie van de vreemde taal doet ongemerkt zijn werk. Onbewust legt het kind een basis waarop later kan gebouwd worden.

DE MIDDENBOUW (vijfde tot achtste klas)

In de middenbouw verlaten de kinderen het paradijs. Tot nog toe hebben ze de taal alleen met al hun zintuigen opgenomen en vreugde beleefd aan beweging en klank. Nu de nabootsing terugtreedt, komt het verstand zijn recht opeisen. Ook wil het gevoel voor schoonheid bevredigd worden. Alle grammaticale structuren en alle woordenschat die in de vorige fase onbewust zijn opgenomen, moeten nu bewust gemaakt worden. Het kind wenst contouren te zien. Het gaat uit het hoofd geleerde teksten overschrijven en leert op die manier makkelijk lezen. De visueel overzichtelijke tekst wordt nu in al zijn geleidingen duidelijker. Beeld en beweging behouden hun waarde, maar er wordt iets aan toegevoegd. In deze fase wordt nu onvermijdelijk soms de moedertaal ingeschakeld. Vaak kan echter een woord op een vanzelfsprekende manier verklaard worden door het expressief uit te spreken:

"La reine était très belle - la sorcière était horrible à voir."

Interessant is af en toe met een karakteristiek voorbeeld duidelijk te maken - vandaar het belang van de moedertaal! - dat hetzelfde begrip in twee talen vaak een totaal ander beeld voor een eenzelfde object onthult. In het woord 'graf' ziet men de activiteit van het 'graven' terwijl in het woord 'tombeau' (van 'tomber') gewezen wordt op de plaats waar een mens 'gevallen', 'gestorven' is. Interessant is dat het Engels hier over twee woorden beschikt: 'tomb' (Normandisch) en 'grave' (Angelsaksisch).

In de middenbouw wordt de grammatica heel zachtjes, op een ritmisch oefenende manier ingeleid. Veel ruimte wordt gelaten aan de fantasie en de humor van de leraar. Zo wordt het werkwoord bij het begin van elke les eerst langzaam, dan steeds sneller, dan weer langzaam reciterend vervoegd. Daarna komen de uitgangen aan de

beurt. Ook de persoonlijke voornaamwoorden kunnen makkelijk ritmisch geoefend worden.

Dit is allemaal voorbereiding op het werk in de zevende klas. Hier moeten nu de lessen steeds meer beantwoorden aan de groeiende eisen van het intellect. Grammatica als een ontginnen en uitkristalliseren van de logica die aan de taal ten grondslag ligt, sterkt het bewustzijn van de opgroeiende mens. Wat in de lagere klassen aangelegd is, wordt in de laatste klassen van de middenbouw verankerd.

De kerntaak voor deze leeftijd is echter de zorg voor het schone via een goedgelozen, aan de leeftijd aangepaste tekst. Door elke goede tekst (proza of poëzie) kan het kind onderduiken in het organische krachtenveld van de taal waardoor het als volledige mens - als denkend en voelend wezen - gegrepen wordt en groeit. De teksten worden grondig doorgewerkt zodat men erover gesprekken kan voeren in de vreemde taal. De verworven kennis kan betrekking hebben op logische structuur of op de kunstzinnige geste van elke zin. In een juist aanvoelde, mooi uitgesproken zin werkt de helende kracht van het

woord. Het best komt dat tot uiting in kortere of langere dramatische scènes. In acteer oefeningen veroveren de leerlingen zich het 'heimatrecht' in de vreemde taal.

Ter illustratie werpen we een blik op de lessen Engels van de achtste klas. Op deze leeftijd wordt wereldwijd "A Christmas Carol" van Charles Dickens gelezen in de originele versie. Geen eenvoudige

klus voor een dertienjarige! De revolutie woedt in het eigen zielenleven en ook in geschiedenislessen vloeit het bloed: met de helden van de Amerikaanse, Franse en Industriële revoluties wil men zich graag identificeren. Weg met de onderdrukkers! Weg met de ongelijkheid tussen de mensen! Empathie met de lijdende medemens! De verschoppeling ontmoeten de leerlingen nu ook in de taallessen. De biografie van Charles Dickens - die uitvoerig verteld wordt - illustreert de problematiek van de industriële revolutie als geen andere. Ook zijn romans draaien rond het thema van sociaal onrecht, maar net op het moment dat de boel dreigt sentimenteel te worden, komt Dickens' humor de zwaarte verdrijven. Vele jonge mensen zijn verzwakt naar ziel en lichaam en krijgen voor hun geestelijke ontwikkeling geen voedsel. 'A Christmas Carol' - het op een na bekendste kerstverhaal! - verschaft eten en drinken voor de onstuimige en gekwetste ziel. De tekst wordt verteld, gelezen, doorploegd. Diepzinnige vragen worden gesteld en boeiende gesprekken vinden plaats naar aanleiding van de inhoud. Er wordt geschreven en getekend. Prachtige illustraties verschijnen in het schrift. Bekende en minder bekende Engelse kerstliederen worden gezongen en stukken tekst uit het hoofd geleerd, gereciteerd en geacteerd. Jaren later kennen de leerlingen de teksten nog steeds uit het hoofd. 'A thing of beauty is a joy for ever!' Achtsteklassers vragen naar een bedding voor hun onstuimig gevoelsleven en naar inhoud om hen te voeden.

Grammatica biedt bedding en structuur. Literatuur biedt voedsel. Waar vreemde talen allemaal niet goed voor zijn!

BOVENBOUW

(negende tot twaalfde klas)

De negende klas is een scharnierklas waarin de grammatica en de taalkunde in het algemeen nog zeer uitvoerig aan bod moeten komen. Een jaar later begint pas de echte bovenbouw. Nu wordt het - idealiter! - vooral veel lezen, schrijven en spreken. Dankzij de enthousiasmerende studie van literaire en filosofische teksten verwerven de adolescenten in de loop van de jaren een woordenschat die hen in staat stelt de moedertaal steeds meer te laten verstommen. Een zeer summiere methodische aanwijzing van Steiner voor de bovenbouw is:

"Vooral lezen met een mooie uitspraak en veel expressie. Voorlezen en laten nalezen. Het gelezene laten naver tellen. Onafhankelijk van de literaire teksten grammatica brengen (dus geen dissectie plegen!) met regels die moeten onthouden en voorbeelden die moeten vergeten worden."

Taalbegaafde leerlingen kunnen in de bovenbouw lezen en zich schriftelijk en mondeling behoorlijk uitdrukken. Dit geldt voor Engels veel meer dan voor Frans en Duits (dat op het programma staat vanaf de negende klas). Een verblijf in het buitenland en contact met 'native speakers' is nu zeer aan te bevelen. Dit is uiteraard de beste manier om - als men een degelijke grammaticale en lexicale basis heeft opgebouwd - echt in de taal te leren leven en zich de cultuur eigen te maken! Een meer talig mens heeft de gelegenheid de wereld vanuit verschillende invalshoeken waar te nemen en kan daardoor zijn eigen taal en cultuur beter leren kennen en waarderen.

"Wer nicht fremde Sprachen spricht, weiss nichts von seiner eigenen."
(Goethe)

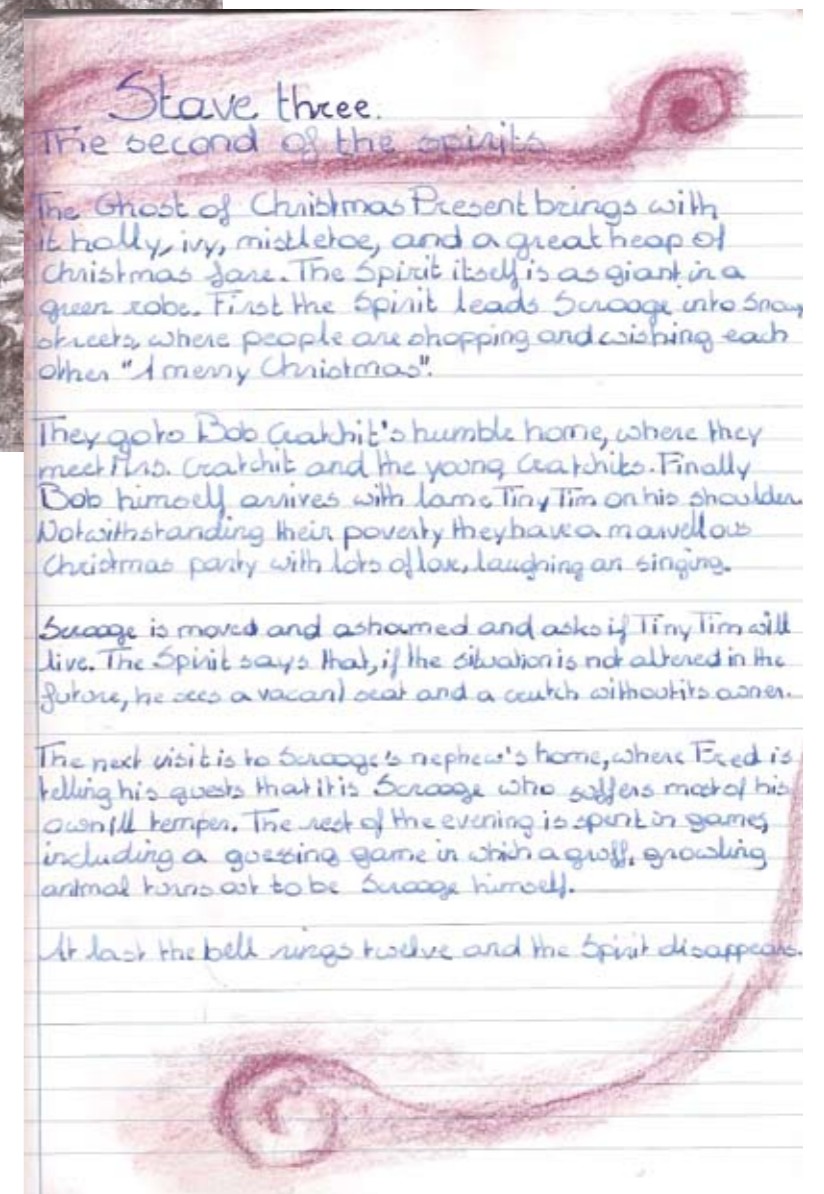
Dat onze methode nog in zijn kinderschoenen staat is voor hen die zich praktisch met de pedagogie bezig houden wel duidelijk. Doch alles wat men doet tijdens de les kan tot een bouw-

steen worden van het huis waarin het woord een onderkomen vindt en - door klank bezielde - als drager van de geest kan worden ervaren.

Geert Van Ouytsel

A Christmas Carol' (achtste klas)

De Parzivalperiode

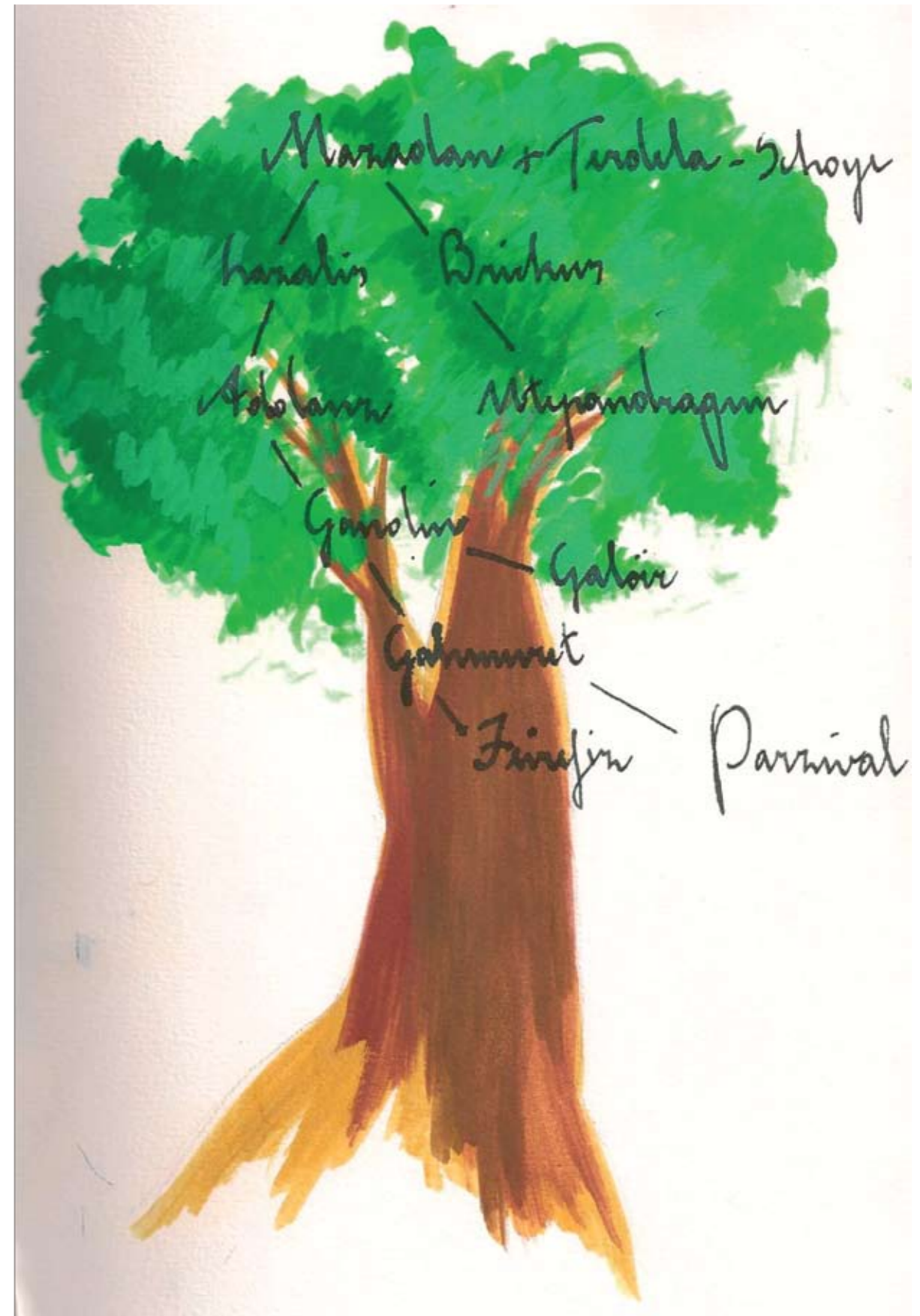
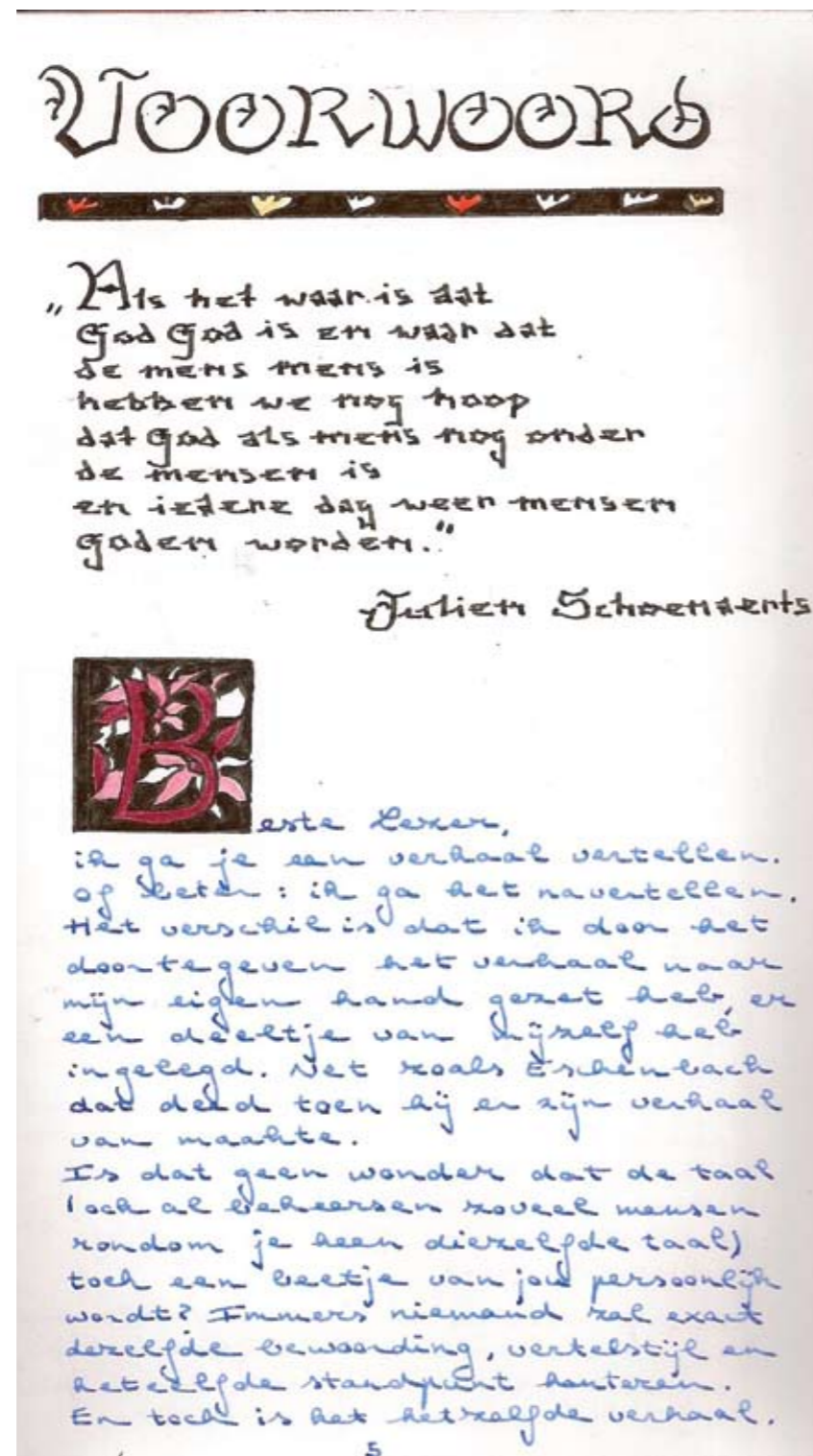
Het is moeilijk om door middel van een illustratie een goed beeld te vormen van wat er in de Parzivalperiode van de 11de klas gebeurt en nog meer om een beeld te krijgen van het werk van de leerlingen tijdens deze periode van zes weken. Alleen een tentoonstelling en het lezen van de Parzivalboeken die door de leerlingen gemaakt worden, zou dit werk tot zijn recht laten komen. Je moet deze boeken in je eigen handen voelen liggen en dan zal er bij elk een die deze ervaring heeft, verbazing ontstaan en zelfs bewondering.

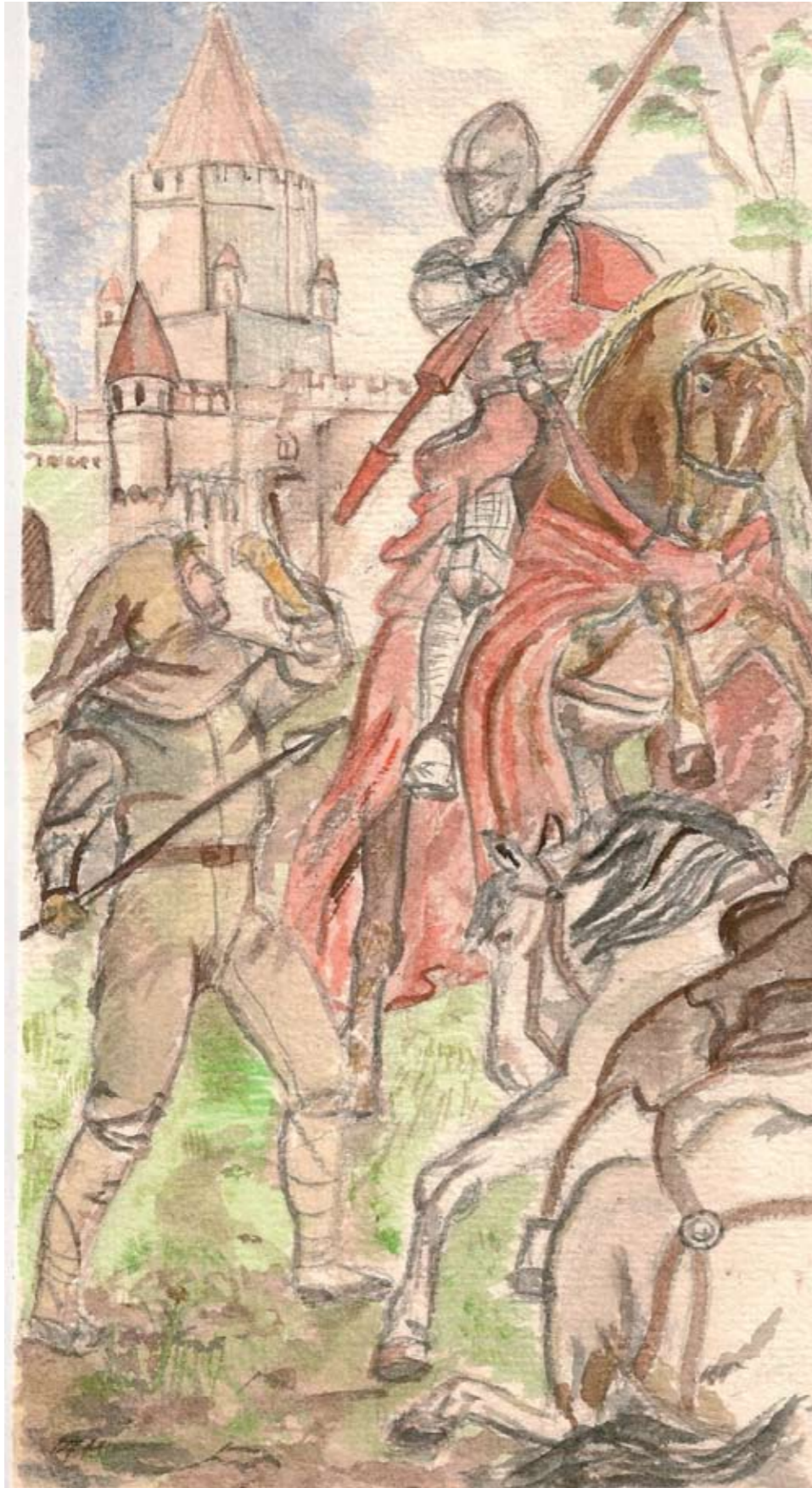
Niettemin volgen hier -als troost?- enkele afbeeldingen uit die boeken. Hoe ontstaan zij en wat bevatten zij? De leerlingen maken tijdens de eerste weken van het schooljaar -onder begeleiding- een zelfgebonden boek, een prachtig, maar leeg boek door eigen handen voortgebracht en daarna schrijven en tekenen ze dat boek ook nog vol. Waarmee? Met een situering van het middeleeuwse Parzivalverhaal (zoektocht naar de Graal) als een inwijdingsverhaal in het diepste individuele levensdoel dat stapsgewijs uiteindelijk bereikt wordt, het verhaal van iemand die de langste weg gaat en uiteindelijk alles uit zichzelf moet halen tot hij zich in de ander weervindt. Daarna komt een verslag van ieder avontuur op de weg van Parzival (met fragmenten uit de tekst van Wolfram von Eschenbach, begin 13de eeuwse auteur van de voltooid versie). Vervolgens schrijft iedere leerling een uitvoerig verslag in dagboekvorm (met foto's en tekeningen) van de reis- en studieweek die de klas tijdens de periode in Chartres (en Parijs) doorgebracht heeft en waarin de kathedraal van Chartres (eveneens begin 13de eeuw) uiteraard centraal stond als architecturale evenknie van het Parzivalverhaal. Tenslotte vind je dan in het boek een door de leerlingen zelf samengesteld en commentariseerd portfolio rond een thema uit het Parzivalverhaal (vader, bron, gemeenschap, strijd, ontmoeting, vriendschap, enz.).

De leerlingen werken zeer hard voor deze periode en realiseren in die tijd iets wat naast een jaarwerk kan staan of dat soms zelfs overtreft. De liefde,

die voor de verzorging van schriften vanaf de kleuterklas in de steinerschool aangelegd is aangelegd, bereikt hier misschien dan ook een hoogte-

punt. Tegelijkertijd is dit boek de laatste grote stap voor het eindwerk van de twaalfde klas.

Wolfram von
Eschenbach

Poëzie

Sneeuwvlokjes zijn
gekristalliseerde traantjes.
Sneeuw dwarrelt.

Jij dwarrelt van mij weg.

Een wit tapijt,

dat is wat jij hebt achtergelaten.

Ik weet wel dat het eens zal smelten,

zal vermodderen ... pijn.

De smeltende sneeuw zal samengaan

met mijn troosteloze tranen.

Ze zullen zich vermengen.

Ze zullen kristalliseren

in mijn herinnering.

Ruth Ferket

Contact

breek het dan zo af
versnel een magnetische aantrekking
verdriet giet, niet in

verander een gek in een levende aap
want dit is hoe,

vergeet een uitbarsting in geschaats,
oordeel nu nog eens,

een hand op een verleiding,
een getypte gestoorde
zo valt een geit uit de hemel
want dit is hoe,

mag ik je dan overschilderen
kan gebruik verkracht wil zie ik dat
uitgehongerde,
want dit is hoe,

Verlies is als sneeuw.

Je neemt hem in je hand, je kijkt ernaar
en het is weer weg.

Laszlo Zhiry

verlang nog (eens) niet
het steekt, het steekt mij en hem en het
en rond hem,
want dit is ook,

laat het maar

Vroeger werd mij verteld dat sneeuw
een mooie gebeurtenis
mee naar de aarde nam.

Ik geloofde ze natuurlijk op hun woord,
en elke dag met sneeuw

was een dag om nooit te vergeten.

Maar toen ik jou verloor,

sneeuwde het ook, ik was verdrietig en

ik zag in elke sneeuwvlok jou.

Ik dacht dat je nog een laatste keer bij

ons wou zijn.

Caroline

Zonde

de hemel kreeg de juiste kleur
want toen de liefde, liefde kende

zweefde ik, vond ik je maar zocht je
telkens weer verdwaalde ik in een
omhulsel waar ik niet doormocht
nu spreken mijn woorden de verkeerde
taal willen mijn dromen niet niet meer
uw kant op gaan

geschaafd en niet mijn handen
verzoek ik lok ik
maar wil ik een verhaal dat dit weer-
spiegelt

want van hier naar daar ga ik,
kruip in een wolk om weer te kunnen
zweven
maar wordt niet gedragen

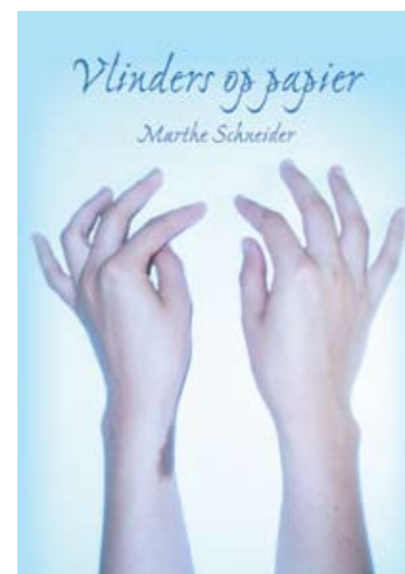
Elisa Eberlein

Vlinders op papier

Marthe Schneider (9e klas) heeft
een gedichtenbundel geschreven
die in boekvorm is uitgegeven.
Op de flaptekst lezen we:

Woorden die je slechts vluchtig
aanraken, als een vlinder die
even neerstrijkt op een blad. Een
boek met slechts weinig woorden,
maar niettemin een grote
inhoud. Als in een cocon ligt het
daar, een vlinder die haar vleugels
nog zal uitslaan. De vlinder
die haar schoonheid nog zal
tonen aan de wereld.

De bundel telt 34 pagina's en is
voor 11,95 euro te verkrijgen via
info@boekscout-yo.nl. Of gewoon
bij Marthe, natuurlijk!

Apotheek Sollie

Kasteelpleinstraat 24
2000 Antwerpen

Open van maandag t/m vrijdag
9.00 – 12.30 en 14.00 – 18.30

www.apsollie.be

Brabo Technics

W
A
R
M
T
E
P
O
M
P

Z
O
N
N
E
P
A
N
E
L
E
N

Zonnepanelen + warmtepomp
= **GRATIS** koelen en verwarmen

Totaal concept voor plaatsing
zonnepanelen
Eigen installatiedienst
Hoog kwalitatieve Europese merken

Gratis en vrijblijvend offerte en advies bij u thuis

uw contactpersoon Erik Keppens
Vlaamse Kaai 89 Antwerpen - tel 03/247.89.12 - fax 03/247.89.89
www.brabotechnics.be - erik.keppens@braboimmo.be

ABS

KOPIEERCENTRUM

- printen in kleur tot formaat A0
 - inbinden
 - inktpatronen
 - en nog veel meer ...

meer inlichtingen?

03/216 98 99

abskopie@skynet.be ● www.abskopie.be

Amerikalei 91, ● 2000 Antwerpen